

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Tiia Auranen

Tilinpäätösanalyysi

Easyjet ja Ryanair

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalous

Opinnäytetyö

Marraskuu 2018

Tekijä(t) Otsikko	Tiia Auranen Tilinpäätösanalyysi Easyjet ja Ryanair
Sivumäärä Aika	53 sivua + 2 liitettä Marraskuu 2018
Tutkinto	Tradenomi
Tutkinto-ohjelma	Liiketalous
Suuntautumisvaihtoehto	Laskentatoimi ja rahoitus
Ohjaaja(t)	lehtori Tero Hujala
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli arvioida halpalentoyhtiöiden Easyjetin ja Ryanairin taloudellisia tunnuslukuja vuosilta 2014–2017. Tarkoituksena oli oppia tulkitsemaan tilinpäätöksessä esiintyvien lukujen merkitystä yritysten kasvuun, kannattavuuteen, maksuvalmiuteen sekä vakavaraisuuteen. Tässä työssä tutkittiin sitä, miten halpalentoyhtiöt pärjäävät lentomatkustusliikenteessä edullisella hinnoittelullaan ja kuinka se vaikuttaa yritysten taloudelliseen tilanteeseen. Vertailun vuoksi mukaan otettiin myös Lufthansan oleelliset tunnusluvut, jonka avulla saadaan käsitys siitä, poikkeavatko pienempien yhtiöiden tunnusluvut merkittävästi tästä.</p> <p>Opinnäytetyö oli tutkimustyyppiltään kvantitatiivinen eli määrällinen, jossa keräämällä numeerista tutkimusaineistoa saatiin laskettua yritysten tunnusluvut. Tulosten avulla muodostettiin havaintoaineisto, jonka avulla yritysten taloudellista tilannetta pystyttiin vertailemaan keskenään. Teoreettinen viitekehys muodostui tilinpäätöksen ja sen analysoinnin keskeisistä peruseräistä. Analysointivaiheen materiaali muodostui tilinpäätöksestä laskettujen kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnusluvuista. Vertailuun otettiin mukaan vuosien 2014–2017 tilinpäätöksistä ilmenneet luvut. Saatuja tuloksia vertailtiin yritysten kesken, jonka perusteella johtopäätökset taloudellisista tilanteista tehtiin. Lopuksi poimittiin oleelliset tunnusluvut vertailuun Lufthansan lukujen kanssa, jotta saatiin perspektiivi sille, miten yhtiöt pärjäsivät suurempaa yritystä vastaan.</p> <p>Ilmailualalla kilpailu asiakkaista on kovaa. Molemmat yhtiöt pärjäsivät tunnuslukujen valossa mainiosti huolimatta siitä, että velkaosuudet olivat suuria. On kuitenkin tavallista, että lentoyhtiöillä on runsaasti velkaa johtuen yleensä suurista investoinneista esimerkiksi lentokalustoon. Kokonaisuutena voisi sanoa, että Ryanair pärjäsikin liiketoiminnallisesti paremmin, kun taas Easyjetin pääomarakenne oli terveempi. Lufthansaan verrattuna ei löytynyt kovinkaan suuria eroja, vaan yhtiöt pärjäsivät hyvin vertailussa suurempaa toimijaa vastaan.</p>	
Avainsanat	tilinpäätösanalyysi, tilinpäätös, tunnusluvut, kasvu, kannattavuus, maksuvalmius, vakavaraisuus

Author(s) Title	Tiia Auranen Financial Statement Analysis Easyjet and Ryanair
Number of Pages Date	53 pages + 2 appendices November 2018
Degree	Bachelor of Business Administration
Degree Programme	Economics and Business Administration
Specialisation option	Accounting and Finance
Instructor(s)	Tero Hujala, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to investigate the economic situation of two low-cost airlines Easyjet and Ryanair in the years 2014–2017. Easyjet and Ryanair are two airlines that operate flights mostly in Europe. The competition is fierce today, so it was good to investigate, how these two companies manage in the aviation business. The learning objective was to discover differences between these two airlines with the help of key ratios. To get a full picture of the companies' economic situation, these airlines were compared to the German airline Lufthansa in most valuable key ratios.</p> <p>The study was performed using quantitative methods, where the research data was found in the companies' financial statements. The theoretical framework of the study was found in books about financial statement and financial statement analysis. The key ratios describing growth, profitability, liquidity and solidity were picked from financial statements. The data was formed with Excel-program, where the key ratios were calculated. The conclusion was made from these results and both companies' economic situations were analyzed.</p> <p>It was found out, that Ryanair has a little bit better economic situation than Easyjet, although Easyjet's capital was in better shape considering, that both companies had lots of debt. Debt is a very common thing in the aviation business, because companies invest a lot for example new aircrafts. Compared to Lufthansa, both companies managed well in key ratios. This is quite a good result from Easyjet and Ryanair considering, that Lufthansa is a much bigger operator in the aviation business. Overall, both companies' economic situation was good, and they survived well in the very competitive aviation business.</p> <p>The aviation business is very fragile for quick changes. Weather, strikes and other unpredictable events may cause lots of trouble to the airlines. That is why it is difficult to say, if these two airlines continue their successful stories or if their value will fall in the market. Time will tell, which way the aviation business will go in the future.</p>	
Keywords	financial statement analysis, financial statement, key ratio, growth, profitability, liquidity, solidity

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Yritysesittelyt	2
2.1	Easyjet	2
2.2	Ryanair	3
3	Tilinpäätös ja toimintakertomus	4
3.1	Tilinpäätöksen muodostuminen	4
3.2	Tuloslaskelma	5
3.2.1	Tuloslaskelman laatiminen	6
3.2.2	Tuloslaskelman rakenne	6
3.3	Tase	7
3.3.1	Vastaavaa	8
3.3.2	Vastattavaa	10
3.4	Rahoituslaskelma	10
3.5	Liitetiedot	12
3.6	Toimintakertomus	13
4	Tilinpäätösanalyysi	14
4.1	Tunnusluvut	15
4.1.1	Liikevaihdon kasvu	16
4.1.2	Kannattavuus	16
4.1.3	Maksuvalmius	20
4.1.4	Vakavaraisuus	22
5	Case Easyjet vs. Ryanair	25
5.1	Kasvu	25
5.1.1	Easyjet	25
5.1.2	Ryanair	27
5.1.3	Vertailu	28
5.2	Kannattavuuden vertailu	28
5.3	Maksuvalmiuden vertailu	37
5.4	Vakavaraisuuden vertailu	41
5.5	Päätelmät	44
6	Vertailu Lufthansaan	45
6.1	Kasvu	45

6.2	Kannattavuus	46
6.3	Maksuvalmius	47
6.4	Vakavaraisuus	49
6.5	Päätelmät	50
7	Yhteenveto	51
7.1	Johtopäätökset	51
7.2	Opinnäytetyöprosessin arviointi	53
	Lähteet	54

Liitteet

Liite 1. Easyjet: tuloslaskelma, tase ja rahavirtalaskelma

Liite 2. Ryanair: tuloslaskelma, tase ja rahavirtalaskelma

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena oli tehdä tilinpäätösanalyysit Easyjetistä ja Ryanairista, jotka ovat Euroopassa operoivia halpalentoyhtiöitä. Vertailuvuosina käytettiin tilikausia 2014–2017. Molempien yhtiöiden tilinpäätökset olivat IFRS-muodossa, eli ne ovat kansainvälisten standardien mukaisesti muodostettu. Tilinpäätöksistä laskettavien tunnuslukujen avulla suoritettiin vertailu yhtiöiden välillä ja näiden tulosten perusteella tehtiin johtopäätökset molempien taloudellisesta tilanteesta. Vertailussa oli mukana myös saksalaisen lentoyhtiön Lufthansan oleelliset tunnusluvut, jolloin yhtiöiden tilannetta saatiin peilattua myös yhden suuremman lentoyhtiön kautta. Lufthansa valikoitui mukaan, koska se toimii suurin piirtein samoilla reiteillä kuin Easyjet ja Ryanair, jolloin vertailusta saatiin mahdollisimman todenmukainen. Tilinpäätösanalyysien avulla pyrittiin saamaan selkeä kokonaiskuva siitä, että kumpi lentoyhtiöistä pärjäsikin tunnuslukujen valossa paremmin.

Aluksi molemmista lentoyhtiöistä tehtiin yleisesittelyt, jonka jälkeen muodostettiin teoreettinen viitekehys. Viitekehysten tarkoituksena oli selventää tilinpäätöksen perusperiaatteet sekä tilinpäätösanalyysin vaiheet ja menetelmät. Näiden tietojen pohjalta saatiin tietopohja sille, miten tilinpäätösanalyysi syntyy. Aineistona toimi alan kirjallisuus, nettilähteet sekä kyseisten yritysten vuosikertomukset ajalta 2014–2017. Lufthansan tunnusluvut saatiin kyseisen yhtiön vuosikertomuksista vuosilta 2015–2017 sekä Morning star -nimiseltä sivustolta. Taloudellisen tilan määrittelyyn laskettiin kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja tilinpäätöksistä saatavien tietojen perusteella. Näiden tunnuslukujen perusteella suoritettiin yhtiöiden välillä toimialavertailu, jonka pohjalta tehtiin analyysi yritysten keskinäisestä kilpailuasemasta. Tunnuslukujen avaamiseen käytettiin apuna pylväsdiagrammeja, joiden tulkinta on selitetty sanallisesti tekstissä. Tunnuslukujen laskemiseen käytettiin apuna Excel-ohjelmaa.

Johtopäätökset tehtiin analysoitujen tietojen pohjalta. Tilinpäätösanalyysin avulla saatiin käsitys molempien yhtiöiden toteutuneesta kehityksestä ja taloudellisesta nykytilanteesta. Tavoitteena oli saada käsitys siitä, onko halpalentoyhtiöiden toiminta kannattavaa ja kuinka se vaikuttaa yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä toimi kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Molempien yhtiöiden vuosikertomukset olivat englanniksi. Excel-taulukon on suomennettu molempien yhtiöiden erät sekä muutettu Easyjetin luvut punnista euroiksi.

2 Yritysesittelyt

2.1 Easyjet

Easyjet on brittiläinen halpalentoyhtiö, joka perustettiin vuonna 1995. Yhtiön kotikenttänä ja pääkonttorina toimii Lontoon Lutonin lentokenttä. Easyjet lentää sekä Britannian sisäisiä reittejä että Euroopan-lentoja. Yhtiöllä on joitakin reittejä myös Pohjois-Afrikkaan ja Lähi-itään. Yhtiö lentää 132 kentältä yli 30 maahan ja lentoreittejä on yli 860. Easyjet on listattu myös Lontoon pörssiin ja yrityksen vuoden 2017 tulot olivat yli 5 miljardia puntaa. (What we do. 2018.)

Easyjetin strategiana on tarjota hyviä reittiyhteyksiä kohteidensa pääkentille parhaimmalla mahdollisella hinnalla. Yhtiö haluaa tehdä matkustamisesta entistä mukavampaa, helpompaa sekä hinnoitella matkat niin, että ihmisillä olisi siihen varaa. Yritys kertoo arvojensa olevan turvallisuus, korkea työmoraali sekä intohimo asiakaspalveluun. (Strategy. 2018.)

Easyjet kilpailee Euroopan pääkentillä isojen valtio- sekä lomalentoyhtiöiden kanssa. Markkinointistrategiana on pitää lippujen hinnat alhaisina, jonka mahdollistaa Easyjetin omien kulujen matalina pitäminen. Easyjet haluaa tarjota reittejään ja palveluitaan niin loma- kuin liikematkustajille. (Strategy. 2018.)

Kalustona Easyjetillä on Airbus A320-koneperheeseen kuuluvia koneita, joiden mallit ovat A319, A320 ja A321. Koneissa on vain yksi matkustusluokka, joka mahdollistaa maksimaalisen määrän istuimia per kone. Yhtenäinen koneperhe mahdollistaa myös, että lentäjät tarvitsevat vain vähän lisäkoulutusta siirtyessään lentämään esimerkiksi isompia koneita. Myöskin koneiden huolto toimii tehokkaasti, koska koneet ovat samantlaisia. Kalusto on Easyjetillä suhteellisen nuori koneiden keski-ikä ollessa noin 8 vuotta. Easyjetillä on koneita vuoteen 2017 mennessä 181 ja 10 uutta on tilauksessa. (What we do. 2018.)

Easyjetin arvot ovat turvallisuus, yksinkertaiset ratkaisut, yhteinen tiimihenki, luotettavuus, intohimo asiakkaisiin ja henkilökuntaan sekä tehtyyn työhön. Easyjetin tavoitteena on myös kehittää lentomatkustusta entistä paremmaksi. (Our values. 2018.)

2.2 Ryanair

Ryanair on irlantilainen halpalentoyhtiö, joka perustettiin vuonna 1984. Yhtiön päämaja sijaitsee Dublinissa. Ryanair lentää Euroopan sisäisiä lentoja ja joitakin reittejä Pohjois-Afrikkaan sekä Lähi-itään. Ryanairilla on yli 1800 lentoreittiä 37 kohdemaassa, joihin se kuljettaa yli 130 miljoonaa matkustajaa vuodessa. Ryanair lentää päivässä yli 2000 lentoa ja lentoja operoidaan yli 215 kentältä. (Fact and figures. 2018.)

Kalustona yhtiö käyttää Boeing 737 -mallista konetta, joita Ryanairilla on omistuksessaan 430 kappaletta. Tulevaisuudessa yhtiö aikoo investoida lisää kalustoon ja tällä hetkellä tilauksessa on 240 uutta Boeing 737 -mallista konetta. Tällä investoinnilla Ryanairin tavoitteena on kasvattaa matkustajaliikenne 200 miljoonaan asiakkaaseen per vuosi ja alentaa entisestään edullisia hintojaan. (History of Ryanair. 2018.)

Ryanairilla työskentelee 13 000 korkeasti koulutettua ammattilaista, jotka huolehtivat siitä, että yhtiö pysyy Euroopan suosituimpana halpalentoyhtiönä tulevaisuudessakin. Vuonna 2017 Ryanair saavutti yli miljardin lentomatkustajan rajapyykin ensimmäisenä eurooppalaisena lentoyhtiönä. (History of Ryanair. 2018.) Kuviossa 1 on kuvattuna Ryanairin liiketoiminnan oleelliset luvut vuonna 2018.

Kuvio 1. Ryanairin liiketoiminnan oleelliset luvut. (Fact and figures. 2018.)

3 Tilinpäätös ja toimintakertomus

Kaikilla yrityksillä on velvollisuus selvittää oman liiketoiminnan tulos 12 kuukauden välein. Jokaisesta vuodesta muodostuu oma tilikausi, jonka päätteeksi laaditaan tilinpäätös. Tilinpäätöksestä käy ilmi yrityksen tulos sekä varallisuus, ja se on laadittava neljän kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Tilinpäätöksessä annettujen tietojen tulee olla selkeitä sekä yhtenäisiä, ja niistä on oltava vertailutieto edellisestä vuoteen. (Tilikausi ja tilinpäätös. 2018.) Tilinpäätöksen muodostavat yrityksen tuloslaskelma ja tase. Näiden lisäksi tilinpäätökseen kuuluu myös liitetietoja, joissa eritellään tuloslaskelmassa ja taseessa esiteltyjä eriä tai annetaan niistä oleellista lisätietoa. Suuremmat yritykset liittävät tilinpäätökseensä myös rahoituslaskelman sekä joitakin valmiiksi laskettuja tunnuslukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.)

Toimintakertomus on erillinen osio, joka liitetään tilinpäätökseen yhteyteen. Se ei ole pakollinen mikro- tai pienyrityksille (tase alle 6 000 000 euroa, liikevaihto alle 12 000 000 euroa tai henkilökuntaa alle 50 henkilöä) (Kirjanpitolaki 1997, 1 luku, 4 a ja b §.) Julkisten osakeyhtiöiden on kuitenkin laadittava toimintakertomus, joka täyttää muodoltaan osakeyhtiölain määräykset. (Toimintakertomus. 2018).

3.1 Tilinpäätöksen muodostuminen

Yrityksen tilinpäätös koostuu neljästä osa-alueesta: tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma sekä liitetiedot. Tuloslaskelmassa kuvataan tilikaudella tapahtuneen tuloksen muodostuminen ja taseessa tarkastellaan yrityksen taloudellisesta asemaa. Rahoituslaskelmassa tulee ilmi yritykseen tulleiden varojen alkuperä sekä se, että mihin niitä on käytetty kuluneen tilikauden aikana. Rahoituslaskelma ei kuitenkaan ole pakollinen niiden yritysten kohdalla, jotka eivät ole julkisia tai suuria osakeyhtiöitä. Liitetietojen tehtävä on täydentää edellä mainituissa yhteyksissä annettuja tietoja. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 39.)

Tilinpäätöksen on noudatettava kirjanpitolaissa määritellyjä yleisperiaatteita. Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva liiketoiminnasta ja varallisuudesta ottaen huomioon toiminnan laadun ja laajuuden. (Kirjanpitolaki 1997, 3 luku, 2 §.) Muita yleisperiaatteita ovat toiminnan jatkuvuus, johdonmukaisuus, sisällön merkityksellisyys, tuloksen oikeudellisuus, taseen siirtyminen seuraavalle tilikaudelle, suoriteperusteisuus, tase-

eriin merkittävien erien erillisarvostus sekä tuottojen ja kulujen yhdistelemättömyys, ellei se ole oikean kuvan saamiseksi välttämätöntä. (Kirjanpitolaki 1997, 3 luku, 3 §.)

Tilinpäätöstä laatiessa tehtävien ratkaisujen tulee olla kytköksissä edellä mainittujen periaatteiden kanssa. Liiketoiminnan tulee olla jatkuvaa ja johdonmukaista, jolloin kirjanpito muodostetaan tilikaudesta toiseen aina samalla periaatteella. Menettelytapa voi olla poikkeustilanteissa erilainen, jos yrityksellä on perusteltu syy muuttaa kirjanpitotaapaansa. Tilinpäätökseen liiketapahtumien täytyy vastata toteutuneen tapahtuneen kanssa, vaikka tosite poikkeaisi tästä merkinnästä. Myyntejä ei myöskään kirjata myynteinä, jollei ostaja saa siitä konkreettista vastiketta, vaan suorite kirjataan esimerkiksi vuokrasopimukseen tai luotonantoihin. Yrityksen tuloksen on myös vastattava todellisuutta, eikä sitä saa liioitella eikä vähätellä. Olemassa olevat riskit ja epävarmuudet tulee kuitenkin huomioida ja oikeanmukaisella tuloksella yritys pystyy näihin varautumaan. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 42.)

Uuden tilikauden alkaessa yrityksen edellisen vuoden tase siirretään uuden taseen alkusaldoksi. Näin tilikaudet linkittyvät johdonmukaisesti toisiinsa ja liiketoiminnan kokonaiskuvan seuraaminen on helpompaa. Suoriteperusteisuudessa on kyse siitä, että kulut ja tuotot merkitään kirjanpitoon huolimatta niiden oikeista maksuajankohdista. Meno syntyy samalla hetkellä, kun tuotannontekijä otetaan vastaan ja vastaavasti tulo siitä, kun suorite on luovutettu eteenpäin. Erien erillisarvostuksessa kielletään nettoaminen, jolloin arvonalennukset ja -nousut kompensoisivat toisiaan. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 42–43.)

3.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman periaatteena on esittää tilikauden aikana muodostunut jakokelpoinen voitto. Tämän lisäksi tuloslaskelman avulla voidaan nähdä yrityksen taloudellinen tilanteen kehittyminen kuluneelta tilikaudelta. (Niskanen & Niskanen 2003, 17.) Tuloslaskelma muodostuu tilikauden tuotoista ja kuluista. Tuotto on yrityksen taloudellisen hyödyn lisääntymistä, kun taas kulut tarkoittavat konkreettisesti varojen vähenemistä tai velkojen lisääntymistä. Kulujen kasvu johtaisi yrityksessä taloudellisen hyödyn vähenemiseen. (Salmi 2012, 30.)

Termit tuotto ja tulo sekoittuvat usein toisiinsa, mutta ne ovat kuitenkin kaksi eri asiaa: tulo tarkoittaa saatua korvausta luovutetusta hyödykkeestä, kun taas tuotto on tietylle tilikaudelle jaksotettu tulo. Tuotto muodostuu liikevaihdoksi, kun se on kattanut yrityksen kulut. (Salmi 2012, 30.) Nämä tiedot ovat oleellisia esimerkiksi sijoittajien ja muiden eri sidosryhmien näkökulmasta, ja niiden avulla pystytään tekemään päätelmiä yrityksen taloudellisesta asemasta.

3.2.1 Tuloslaskelman laatiminen

Tuloslaskelman voi laatia joko kululajipohjaiseksi tai toimintokohtaiseksi. Kululajipohjaisen tuloslaskelman periaatteena on vähentää tilikaudella muodostuneet kulut kululajien muodostamassa järjestyksessä (esimerkiksi raaka-aineet, palkat, poistot ja korot) tilikaudella syntyneestä voitosta. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa vähennettävien kulu- jen järjestys perustuu niiden toimintokohtaiseen ryhmittelyyn. Ryhmät voivat olla esimerkiksi hankinta ja valmistus, myynti ja markkinointi sekä liiketoiminnan muut kulut. Kululajipohjaisen tuloslaskelman käyttö on nykypäivänä yleisempää yritysten tilinpäätöksessä. (Niskanen & Niskanen 2003, 28.)

3.2.2 Tuloslaskelman rakenne

Yleisemmin käytetyn kululajikohtaisen tuloslaskelman rakenne alkaa liikevaihdosta ja muista myyntituotoista. Seuraavaksi näistä vähennetään liiketoiminnan kulut ja vähennyksen jälkeen saadaan muodostettua yrityksen liikevoitto tai -tappio. (Salmi 2012, 32.) Valmistusyritysten kohdalla seuraavaksi tulee valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos, jossa yritys valmistaa tuotteita omaan käyttöön. Tätä ei ole kuitenkaan pakollista käyttää, vaan kirjaukset voidaan tehdä esimerkiksi koneisiin ja kalustoihin. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 135.)

Seuraava kohta on liiketoiminnan muut tuotot, jonne merkitään ne tuotot, jotka eivät ole syntyneet yrityksen varsinaisen liiketoiminnan seurauksena. Tämän jälkeen tulee materiaalit ja palvelut, joihin sisältyy ostot. Ostojen sisälle määritellään kuuluvaksi aineet tarvikkeet ja tavarat (materiaali), ulkopuoliset palvelut (esimerkiksi alihankintatyö) sekä varastojen lisäykset ja vähennykset. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 136–137.)

Tuloslaskelman seuraava erä on henkilöstökulut, joiden sisälle määrittyvät kaikki seuraavat kulut: palkat ja palkkiot, henkilösivukulut, eläkekulut ja muut henkilösivukulut. Seuraavaksi tulevat poistot ja arvonalentumiset, joissa hyödykkeiden hankintamenosta poistetaan tietty osuus. Poistot ja arvonalentumiset jakautuvat kolmeen alaryhmään, jotka ovat suunnitelman mukaiset poistot, arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä sekä vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset. Näiden jälkeen seuraa liiketoiminnan muut kulut, joille ei ole varattu omaa eräänsä tuloslaskelmassa. Kaikkien edellä mainittujen erien jälkeen saadaan liikevoitto tai -tappio, joka kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan nykyhetkisestä tilanteesta. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 139–142.)

Jotta päästäisiin varsinaiseen tilikauden voittoon, on liikevoitosta tai -tappiosta vähennettävä vielä rahoitustoiminnan erät. Näihin eriin sisältyy rahoitustuotot ja -kulut sekä verot. Rahoitustuottoihin kuuluu muun muassa arvopapereihin tehtyjen sijoitusten voitot ja kuluihin vieraan pääoman korot ja sijoitusten mahdolliset tappiot. (Salmi 2012, 32.)

Viimeisenä eränä ovat verot, joissa tulovero on suoriteperusteinen ja edellisten tilikausien jälkivero eritellään tilikauden veroista. Erittelyn voi esittää myös liitetietojen yhteydessä. Laskennalliset verovelat tai -saamiset johtuvat tilinpäätöksen ja verotuksen jakotuseroista, jolloin nämä kohdennetaan nykyiselle tilikaudelle. Edellä mainittujen toimintojen jälkeen jäljelle jää yrityksen tilikauden voitto tai -tappio, joka voidaan jakaa yrityksen osakkaille. Kyseinen voitto tai tappio lisätään taseen vastattavaa-puolelle omaa pääomaa kasvattavaksi tekijäksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 36–37.)

3.3 Tase

Taseen tehtävänä on muodostaa kuva yrityksen taloudellisesta asemasta tilinpäätöksessä. Tase on laskelma yrityksen varoista, joista käy ilmi yrityksen taloudellinen historia sekä tulevaisuuden näkymät. Taseessa eritellään omaan ja vieraan pääoman osuudet omaisuuden kokoon vaikuttavina tekijöinä. (Salmi 2012, 35.) Taseen tehtävänä on siis määrittellä yksinkertaisuudessaan, paljonko yrityksellä on omia rahoja kiinni ja paljonko lainaa on otettu. Tase koostuu kahdesta osasta, jotka ovat vastaavaa ja vastattavaa.

3.3.1 Vastaavaa

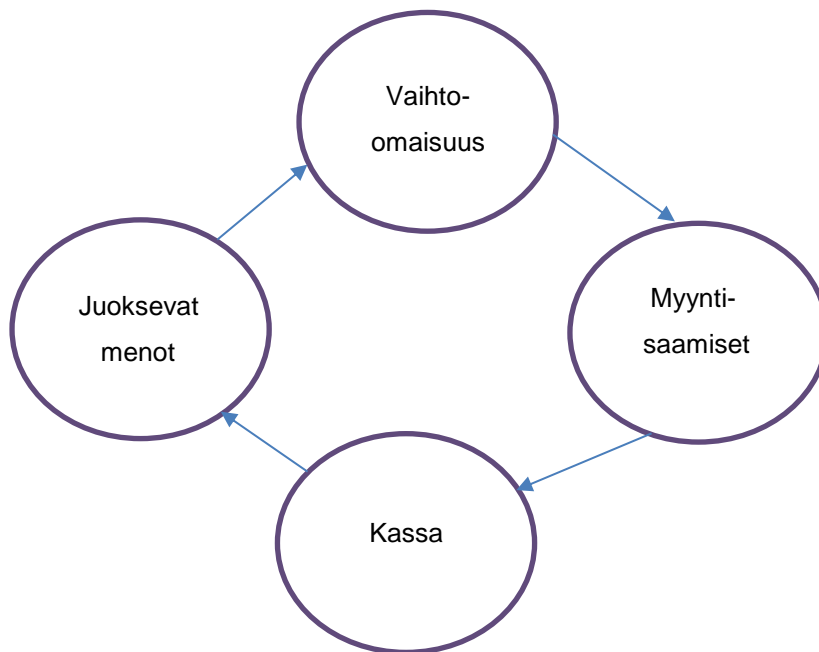
Vastaavaa-puoli koostuu yrityksen varoista. Näillä varoilla on muutama yhteinen piirre, joiden myötä ne kuuluvat taseen puolelle: ensimmäiseksi niihin on kohdistuttava tulo-odotuksia, jotka liittyvät tulevaisuuteen. Tämä tarkoittaa sitä, että omaisuus voidaan ottaa käyttöön liiketoiminnassa, tai sitä voidaan myydä tai vuokrata. Jos varallisuuteen ei liity tulo-odotuksia, se kuuluu tuloslaskelman puolelle. Yrityksen on myös hallittava taseen puolella olevaa omaisuutta, jolloin myyntisaatava perustuu tapahtuneen suoritteen luovutukseen. Omaisuuserällä pitää olla olemassa myös rahamääräinen arvo, jotta se voidaan esittää taseessa. (Salmi 2012, 37.)

Taseessa olevan omaisuuden esittämisjärjestys määräytyy sen mukaan, kuinka kauan se tuottaa yritykselle tuloja. Mitä alempana rahoituserä on, sen likvidimpi se on, eli omaisuus on tällöin helppoa muuttaa rahaksi. Kaikkea taseessa esitettyä omaisuutta ei kuitenkaan pystytä muuttamaan suoraan rahaksi. Varsinaisia likvidejä varoja ovat alimpana esiintyvät käteiskassa ja pankkitili, jolloin niiden käypä arvo on helposti määriteltävissä. (Salmi 2012, 37.)

Vastaavaa-puoli jakautuu kahteen pääryhmään, pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Näitä voidaan kutsua myös pitkäaikaisiksi ja lyhytaikaisiksi varoiksi. Pysyvissä vastaavissa tuloa muodostuu useammaksi tilikaudeksi ja se jaetaan kolmeen alaryhmään: aineettomat hyödykkeet, aineelliset hyödykkeet sekä sijoitukset. Aineettomissa hyödykkeissä on neljä alaryhmää: kehittämismenot, aineettomat oikeudet, liikearvo sekä muut pitkävaikutteiset menot. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 114–115.) Tyypillisiä pysyvien vastaavien eriä ovat esimerkiksi tietokoneiden käyttölisenssit, koneet ja laitteet, maa-alueet ja rakennukset. Yhteinen piirre pysyvissä vastaavissa on se, että niitä pidetään investointeina, jotka kertovat yrityksen liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta. (Salmi 2012, 37.)

Vaihtuviin vastaaviin lukeutuvat ne erät, joiden tarkoitus on tuottaa tuloa enintään yhdeksi tilikaudeksi. Vaihtuvat vastaavat jaetaan neljään pääryhmään: vaihto-omaisuus, saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvissa vastaavissa on kaksi omaisuuslajia: rahoitus- sekä vaihto-omaisuus. Rahoitusomaisuus jaetaan seuraaviin alaryhmiin: saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Rahoitusomaisuus-nimistä otsikkoa ei kuitenkaan esitetä taseessa. Vaihto-omaisuudessa olevat alaryhmät esitetään omina nimikkeinään. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 120.)

Vaihtuvien vastaavien ajatuksena on se, että raha kiertää tilikauden aikana yritykseen takaisin. Vaihtuvien vastaavien eriä tarvitaan yrityksen jokapäiväiseen toimintaan, jotta laskut saataisiin maksettua sekä liiketoimintaan tarvittavat raaka-aineet ja palvelut hankittua. Menojen kertyessä osa niistä jää vaihto-omaisuudeksi, joka myydään asiakkaalle ja saadaan vasta myöhemmin takaisin. Tämän toiminnan myötä syntyy myyntisaaminen. Vaihto-omaisuus ja myyntisaaminen ovat tärkeitä yrityksen toiminnan kannalta, sillä ilman niitä yritys ei voisi toimia. Ne kuitenkin sitovat yrityksen kassavaroja ja voivat pahimmassa tapauksessa aiheuttaa maksuvalmiuskriisin. Yrityksen kannalta on siis elintärkeää, että näiden kahden asian kiertonopeudesta huolehdittaisiin. Käytännössä siis on pidettävä huolta, että vaihto-omaisuuteen ja myyntisaamiseen ei ole sidottu kuin välttämätön määrä yrityksen varoja. (Salmi 2012, 38.)

Kuvio 2. Liiketoimintasyklin kuvaus. (Salmi 2012, 38.)

Kuviossa 2 on havainnollistettu, millaisen kierron yrityksen kassavarat tekevät lyhytvaikutteisia menoja maksaessa. Kassavarat palautuvat takaisin yritykseen kierrettyään kuviossa 2 esitetyt vaiheet eli käytännössä kun asiakas maksaa yritykselle ostamansa tuotteet. Kassavarojen kiertoa kutsutaan nimellä liiketoimintasykli. (Salmi 2012, 38.)

3.3.2 Vastattavaa

Vastattavaa-puolella esitetään yrityksen pääomien lähteet, eli ne erät, joista yrityksen rahoitus muodostuu. Vastattavaa-puoli koostuu kahdesta osasta: omasta ja vieraasta pääomasta. Omassa pääomassa esitetään yrityksen omistajien antamia varoja liiketoimintaa varten. Varat voivat olla sijoitettua pääomaa tai tuloksen jättämistä yrityksen käyttöön. Mitä suurempi yrityksen oma pääoma on, sitä enemmän siihen kohdistuu vaatimuksia. Tämä tarkoittaa sitä, että tällöin voitonjakovaatimus on omistajilla suurempi ja he tekevät voitonjakopäätöksiä tilikausilta kertyneistä voitoista. Näitä varoja kutsutaan vapaiksi pääomiksi. Osakepääoma ja muu sidottu pääoma on omistajien ulottumattomissa ja niiden tarkoitus on turvata velkojien asema. (Salmi 2012, 39.) Omaan pääomaan kuuluu seitsemän alaryhmää: osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma, ylikurssi-, arvonkorotus- ja käyvän arvon rahasto, vararahasto, muut rahastot, edellisten kausien voitto tai tappio sekä tilikauden voitto tai tappio. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 124.)

Vieras pääoma on yritykselle myönnettyt lainat, sitoumukset ja maksuajat. Vieras pääoma poikkeaa omasta pääomasta sen suhteen, että näiden velkojen kohdalla on takaisinmaksuvelvollisuus. Niiden ehdot ovat myös sidottuina erilaisten sopimusten alle. Vieras pääoma jaetaan lyhytaikaiseen ja pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Salmi 2012, 39.)

Lyhytaikaisessa vieraassa pääomassa takaisinmaksuaika on alle vuosi, kun taas pitkässä se on yli vuoden. Näissä molemmissa pääomissa on esitettävä 13 alaa, jotka ovat: pääomalainat, joukkovelka- sekä vaihtovelkakirjalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, saadut ennakot, ostovelat, rahoitusvekselit, velat saman konsernin yrityksille sekä omistusyhteisyriyksille, laskennalliset verovelat sekä siirtovelat ja muut velat. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 130.)

3.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman ideana on selvittää yrityksen varojen alkuperä sekä se, mihin niitä on käytetty tilikauden aikana. Rahoituslaskelmassa yrityksen rahavirrat jaetaan kolmeen eri kategoriaan: liiketoiminnan, investointien sekä rahoituksen rahavirtoihin. Liiketoiminnan rahavirtoja ovat esimerkiksi tavaroista ja palveluista saadut maksut, aineista, tarvikkeista ja tavaroista suoritettavat maksut sekä palkkojen ja palkkioiden maksut. Investointien raha-

virtoja ovat aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden maksut, saadut investointiavustukset sekä sijoitusten korot ja osingot. Rahoituksen rahavirtoihin kuuluu muun muassa omien osakkeiden lunastus, hankkiminen ja luovuttaminen sekä lainojen nostot ja takaisinmaksut. (Kykkänen & Leppiniemi 2012, 156–158.)

Rahoituslaskema täytyy laatia, jos yritys on julkinen osakeyhtiö tai osuuskunta. Rahoituslaskelmavelvollisia ovat myös suuret yksityiset osakeyhtiöt tai osuuskunnat. Yritys määritellään suureksi, jos vähintään kaksi seuraavista rajoista ylittyy tilikauden luvuista:

- Liikevaihto on 7,3 miljoonaa euroa
- Taseen loppusumma on 3,65 miljoonaa euroa
- Yrityksessä palvelee keskimäärin 50 henkilöä.

(Kykkänen & Leppiniemi 2013, 156.)

Rahoituslaskelman tavoitteena on täydentää tuloslaskelmassa ja taseessa ilmoitettuja tietoja. Se on oiva apuväline yrityksen taloudellista tilannetta seurattaessa sekä tehdessä analyysiä kahden eri yrityksen välillä. Rahoituslaskelma auttaa tilinpäätöksen lukijaa tulkitsemaan yrityksen rahoitusasemaa ja rahoitusrakenteiden muutoksia. Nämä asiat ovat merkittävässä roolissa yrityksen tulevaisuuden rahavirtoja ennustettaessa. Rahoituslaskelman voi laatia joko suorana tai epäsuorana mallina. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 156–157.)

Suorassa rahoituslaskelmassa rahavirrat ilmoitetaan bruttomääräisinä. Tämä tarkoittaa sitä, että laskelma laaditaan samalla lailla kuin tuloslaskelma, eli myynnistä vähennetään yksi kerrallaan kassaperusteiksi muutetut kulut. Epäsuorassa rahoituslaskelmassa käytetään nettomääräisiä summia, jolloin laskelma lähtee liikkeelle tuloslaskelmassa esitetyistä välisummasta. Nämä välisummat ovat tyypillisesti voitto tai tappio. Käytettävään välisummaan tehdään oikaisuja, joiden avulla yrityksen rahavirta saadaan selville. (Niskanen & Niskanen 2004, 170–171.)

3.5 Liitetiedot

Liitetiedot ovat tilinpäätöksessä yhtä itsenäinen osa kuin muutkin edellä mainitut tilinpäätöksen osiot. Liitetiedot on esitettävä niille määrätyssä paikassa, jotta tietojen etsiminen ja tilinpäätöksen tulkitseminen olisi helpompaa. Pienemmissä yrityksissä liitetietovaatimukset ovat suppeammat kuin suurempien yritysten, mutta kaikkien kohdalla pätee liitetietojen kohdalla seuraavat ohjeet: Liitetietojen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä selostus, jos yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu. Siinä on oltava myös määriteltynä tilinpäätöksen laadintaperiaatteet. (Salmi 2012, 84.)

Kirjanpitoasetuksen mukaan liitetiedoissa on esitettävä:

- perustelu, jos tuloslaskelmaa tai tasetta on muutettu sekä muutosten vaikutukset;
- oikaisut, jotka on tehty edellisen tilikauden tietoihin;
- selvitys, jos tiedot eivät ole vertailukelpoisia edelliseen tilikauteen;
- aikaisempien tilikausien tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset;
- sellaiset yksittäiset tase-erän osat, jotka koskevat useaa tase-erää (jos tarpeellista). (Kirjanpitoasetus 1997, 2 luku, 2 §.)

Liitetietoja esitetään tuloslaskelman, taseen, tuloverojen, vakuuksien ja vastuusitoumusten, henkilöstön ja toimielinten, kirjanpitovelvollisten sekä muiden yritysten omistuksien yhteydessä. Tuloslaskelmassa oleellisia liitetietoja ovat liikevaihdon toimialoittaminen sekä markkina-alueiden jakautuminen maantieteellisesti. Lisäksi esitetään tieto suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista. Taseessa liitetiedot jakautuvat vastaaviin ja vastattaviin: Vastaavien kohdalla oleellisia liitetietoja ovat selvitykset aineettomien hyödykkeiden aktivoinneista ja poistoista sekä vaihto-omaisuuden ja arvo-papereiden määrästä. Vastattavissa puolestaan kerrotaan muun muassa oman pääoman muutokset sekä vieraan pääoman rakenteesta. Tuloverojen kohdalla liitetiedoissa on laskennalliset verovelat ja -saamiset, vakuuksissa ja vastuusitoumuksissa on eritelty varsinkin leasing-sopimukset. Liitetiedoissa ilmenevät muutokset koskien henkilöstöä sekä palkkojen määrien muutokset ovat tärkeitä tunnusmerkkejä yrityksen liiketoimintaa

tarkastellessa. Konserniin kuuluvien kirjanpitovelvollisten liitetietoja tutkimalla saadaan käsitys yrityksen taloudellisesta kokonaisuudesta, jossa sisäiset saamiset ja velat nivoutuvat yhteen. Liitetiedoista, jotka koskevat omistuksia muissa yrityksissä, selviää yrityksen taloudellisen kokonaisuuden tilanne. Näistä myös selviää, millä tavalla omistus on arvostettu taseessa. (Salmi 2012, 85–87.)

3.6 Toimintakertomus

Kirjanpitolaki määrittelee, että toimintakertomuksesta on löydyttävä seuraavat kohdat: tiedot yrityksen toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, tiedot taloudellisesta tilanteesta sekä merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden kuvaus. (Kirjanpitolaki 1997, 3 luku, 1 a §.)

Toimintakertomuksen sisällön on oltava sellaista, että siitä saa oikean ja riittävän kuvan yrityksen toiminnasta. Tapahtumien tärkeysjärjestys määräytyy sekä liiketoiminnan laadun laajuuden kautta että yrityksen kannattavuuden ja taloudellisen aseman kautta. Yrityksen tulevasta kehityksestä ei esitetä tarkkoja arvioita, esimerkiksi pörssiyhtiöillä on tarkat rajoitteet siitä, kuinka tulevaisuuden näkymistä kerrotaan. Jos ennusteet eivät toteudukaan, voi yritys joutua tilanteeseen, jossa tulosvaroitukselle syntyy antamisvelvoite. Toimintakertomuksessa esitetään myös tutkimus- ja kehittämismenojen laajuus, eli kuinka paljon niihin on uhrattu rahaa yrityksen varoista. Selvityksessä käy ilmi se, että onko menot vähennetty vuosikuluina vai ovatko ne aktivoitu taseeseen aineettomiksi hyödykkeiksi. (Salmi 2012, 87–88.)

Kirjanpitolaki ei edellytä toimintakertomuksen sisällyttämistä tilinpäätökseen, jos yritys on kooltaan pieni. Kuitenkin osakeyhtiölaissa on määritelty, että jos yritys on osakeyhtiö, on toimintakertomus oltava koosta riippumatta. (Salmi 2012, 88.) Osakeyhtiölain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä seuraavat asiat: yhtiön osakkeiden määrä osakelajeittain ja niitä koskevat määräykset sekä pääomalainojen pääasialliset lainaehdot ja näiden lainojen kuluksi kirjaamaton korko. Pienillä osakeyhtiöillä on kuitenkin mahdollisuus ilmoittaa edellä mainitut tiedot liitetiedostoissa. (Osakeyhtiölaki 2006, 8 luku, 5 §.)

Voitosta tai tappiosta tehdään toimintakertomukseen toimenpide-ehdotus, jonka mukaan tehdään laskelma jaettavissa olevasta vapaasta omasta pääomasta. Vapaa oma pääoma kertoo sen, kuinka paljon yritys voi jakaa varojaan muuhun kuin oman toimintansa ylläpitoon. Tällä toiminnalla on merkitystä sekä omistajan että lainanantajan näkökulmasta, jolloin omistaja ja lainanantaja saavat selville yrityksen voitonjaon, osakaslainojen, omien osakkeiden hankinnan sekä omistajan vakuuksien tilanteen. (Salmi 2012, 88.)

4 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysin tarkoituksena on verrata eri yritysten taloudellista tilaa toisiinsa samalla ajanjaksolla ja yksittäisten yritysten kohdalla analysoida taloudellisen tilanteen kehittymistä eri tilikausien aikana. (Kallunki & Kytönen 2007, 14). Tilinpäätösanalyysi on tärkeä työkalu esimerkiksi sidosryhmien kannalta, koska siitä saatava informaatio on oleellinen yrityksen taloudellisen tilanteen ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä. Eri sidosryhmillä voi olla erilaisia näkemyksiä siitä, mitkä tunnusluvut ovat merkittäviä ja mitkä eivät mutta kuitenkin kaikilla on sama periaate, mihin tilinpäätöksen lukemisella ja tulkitsemisellä pyritään: kyky ottaa kantaa ja tekemään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja sen taloudellisista toiminnan edellytyksistä. (Salmi 2012, 120, 123.)

Yritysten arviointi perustuu nykypäivänä pitkälti tilinpäätösanalyysissä ilmenneisiin lukuihin. Yhden tilikauden perusteella tehtyjen tunnuslukujen perusteella voi harvoin tehdä kovin kauaskantoisia päätelmiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta, joten tämän vuoksi on oleellista, että tunnuslukuja vertaillaan useamman tilikauden ajalta. Vertailutyyppejä on kaksi: ajallinen poikkileikkausanalyysi, jossa yritystä verrataan tiettyinä vuonna yleensä samalla toimialalla edustavaan kilpailijaan. Toinen vertailutyyppi on aikasarja-analyysi, jossa yrityksen omaa kehitystä seurataan pidemmän aikavälin kautta, jolloin saadaan kuva yrityksen taloudellisen tilan kehittymisestä. Nämä vertailutyytit voidaan myös tarvittaessa yhdistää. (Niskanen & Niskanen 2003, 111–112.)

4.1 Tunnusluvut

Tilinpäätösanalyysijä tehdessä apuna käytetään tulosten tulkitsemiseen erilaisia tunnuslukuja, joita lasketaan tilinpäätöksessä ilmenneiden lukujen perusteella. Tunnuslukujen laskeminen noudattaa yleensä samoja standardeja, mutta joissakin tapauksissa niitä on sovellettu tukemaan tiettyjen käyttäjien vaatimusten tasolle. Tällaisia ovat esimerkiksi talouslehtien tunnusluvut tai yrityksen erityistilanteiden kuvaus, kuten konkurssi. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 165.)

Tunnuslukujen tarkoituksena on kuvata yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi kannattavuus ja rahoitus. Rahoitukseen sisältyy usein kaksi näkökulmaa, vakavaraisuus ja maksuvalmius. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 165.) Tunnusluvut tiivistävät tilinpäätöksessä ilmenneen informaation, jotta taloudellisten lukujen ympärille saadaan asetettua tietyt kehykset. Tunnuslukujen avulla saadut tulokset kertovat yrityksen saavutusten tasosta, muutoksista ja niiden vaikutuksista sekä mitä tunnusluvut kertovat yrityksen asemasta vertaamalla muihin yrityksiin ja toimialaan. (Salmi 2012, 121.)

Tunnuslukujen avulla tehdyt tilinpäätösanalyysit jaetaan kahteen ryhmään, perinteiseen tunnuslukuanalyysiin ja rahavirta-analyysiin. Rahavirta-analyysissä voi olla kyse maksuperusteinen kassavirta, suoriteperusteinen meno-tulovirta tai käyttöperusteinen liikepääomavirta-analyysi. Tavanomaisin lähestymistapa rahavirta-analyysissä on kassavirta-analyysi, jolloin tuloslaskelman ja taseen jaksotusperiaatteesta luovutaan ja analysointiin käytetään kassavirran lukuja. Kassavirran avulla saadaan lisätietoja tuloslaskelman ja taseen tiedoille. Tilinpäätöksessä mahdollisesti oleva rahoituslaskelma laaditaan usein kassavirran periaatteita noudattaen. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 165.) Perinteisessä tilinpäätösanalyysissä analyysin kohteena on yksittäinen yritys tai konserni ja sen periaatteena on laskea tilinpäätöksestä tunnusluvut ja arvioida niiden perusteella yrityksen tason muuttumista. (Salmi 2012, 124). Tässä opinnäytetyössä käytetään suoriteperusteista tilinpäätösanalyysiä, jossa lasketaan kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja.

4.1.1 Liikevaihdon kasvu

Liikevaihdon kasvulla kuvataan yrityksessä tapahtuvan liiketoiminnan kasvukehitystä. Tunnusluvun avulla voidaan myös arvioida yrityksen myyntimenestystä. Kasvu koostuu yleensä tuote- ja palvelutarjonnan laajenemisesta sekä myyntihintojen noususta. Myös yritysrakenteessa tapahtuvat muutokset voivat osaltaan vaikuttaa kasvuun. Yritys yleensä kasvaa ostamalla lisää liiketoimintaa tai puolestaan supistua vastaavasti myymällä sitä. (Liikevaihdon kasvu- %. 2018.)

Kasvulle ei ole olemassa normiarvoja, joiden sisälle tuloksen tulisi muodostua. Saatu arvo riippuu paljon toimialan kehitymisestä ja minimiarvon asettaa lähinnä vuotuisesti tapahtuva inflaatio. Mikäli kasvu ei ylitä inflaatiota, ei yritys ole tällöin kasvanut. Kasvukehitykseen voi vaikuttaa muun muassa toimialalla oleva alueellinen kilpailutilanne. Konserneissa kasvu voi johtua konsernien välisistä liiketoimintasiirroista. (Liikevaihdon kasvu- %. 2018.) Kasvua kuvataan liikevaihdon kasvuprosentilla, jonka kaava on kuvattuna kuviossa 3:

$$\text{Liikevaihdon kasvu-}\% = 100 * [\text{Liikevaihto (12 kk)} - \text{edellinen liikevaihto (12 kk)}] / \text{edellinen liikevaihto (12 kk)}$$

Kuvio 3. Laskukaava. (Liikevaihdon kasvu- %. 2018).

4.1.2 Kannattavuus

Kannattavuuden perusideana on se, että yrityksen liikevaihto on suurempi kuin sen kulut. Tilinpäätösanalyysissä käytetään täsmällisempää käsitettä, jolloin yrityksen kannattavuus määräytyy laskettujen tunnuslukujen mukaan. Kannattavuus on tärkeä tunnusluku esimerkiksi toimitusjohtajan näkökulmasta, koska sen avulla voidaan rakentaa yrityksen tulevaisuutta. Toiminnan on oltava kannattavaa, jotta yrityksen maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta voidaan myös pitää huolta. (Vilkkumaa 2010, 44.)

Kannattavuutta voidaan mitata jakamalla tilikauden tuotot yritystoiminnan sitoman pääoman määrällä. Tulokseksi saadun tunnusluvun avulla saadaan vertailtua erikokoisten yritysten kannattavuutta keskenään. Kannattavuuteen voidaan perehtyä myös erilaisten sijoittajien näkökannalta laskemalla tunnuslukuja eri pääomalajeista, kuten omasta pää-

omasta ja sijoitetusta pääomasta. Yrityksen kannattavuuden tunnuslukuja kannattaa tarkastella useammalta tilikaudelta, jotta saadaan riittävä kokonaiskuva yrityksen tilanteesta. (Kallunki & Kytönen 2007, 74.)

Liikevoittoprosentti

Liikevoitolla tarkoitetaan tulosta, joka jää yrityksen varoiksi sen jälkeen, kun siitä on vähennetty kaikki toimintaan liittyvät kulut ja jaksotetut poistot. Liikevoitosta on maksettava kuitenkin vielä korot ja tuloverot. Liikevoittoprosentti kertoo, kuinka paljon harjoitettu liiketoiminta tuottaa verrattaessa liikevaihtoon. (Vilkkumaa 2010, 47.)

Liikevoittoprosentti ei ole paras mahdollinen tunnusluku yritysten väliseen vertailuun, vaan se kertoo ennemminkin yrityksen toiminnasta: pyritäänkö hyvään tulokseen suurella myynnillä, jolloin myyntivolyymi on pienikatteinen vai korkeakatteisella myynnillä, jolloin myyntiä ei välttämättä ole niin paljon. Joillekin toimialoille nämä ovat vaihtoehtoisia toimintastrategioita, jolloin tunnusluku soveltuu enemmän yrityksen omaan kannattavuuskehityksen kuvaamiseen, koska yrityksen toimintapolitiikka jatkuu samalla tavalla tilikaudesta toiseen. Liikevoittoprosentin avulla saadaan kuva yrityksen kehittymisestä ja mahdollisesta toimintapolitiikan muutoksesta. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 166.) Liikevoittoprosentin kaava on kuvion 4 mukaan seuraava:

$$\text{Liiketulos-\%} = 100 * \text{liiketulos} / \text{liikevaihto}$$

Kuvio 4. Laskukaava. (Liiketulos & liiketulos- %. 2018).

Käyttökateprosentti

Myös käyttökateprosentti mielletään voittoprosenttiperusteiseksi tunnusluvuksi. Kaavassa jaettavana olevaa käyttökate eli ns. voittoa ei saada suoraan tuloslaskelmasta, vaan käyttökate muodostuu silloin, kun liikevoittoon lisätään poistot ja arvonalentumiset. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 166.) Käyttökateprosentin saa kuviossa 5 olevalla kaavalla:

$$\text{Käyttökate-\%} = 100 * \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$$

Kuvio 5. Laskukaava. (Käyttökate- %. 2018).

Nettotulosprosentti

Nettotulosprosentin avulla saadaan selville, kuinka monta prosenttia yrityksen liikevaihdosta jää jäljelle voittoriville saakka. Toimialan sisällä vertaillessa tämä kuvastaa hyvin yrityksen toiminnan kannattavuutta. Mitä suurempi tämä tunnusluku on, sen paremmin omistajille voidaan maksaa osinkoja. Pitkällä aikavälillä tämän tunnusluvun merkitys kasvaa entisestään. (Vilkkumaa 2010, 47.) Laskukaava nettotulokselle on kuvattuna kuviossa 6:

$$\text{Nettotulos-\%} = 100 * \text{nettotulos} / \text{liikevaihto.}$$

Kuvio 6. Laskukaava. (Nettotulos & nettotulos- %. 2018).

Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% kertoo säännöllisestä liiketoiminnasta tulevan tuoton suhdetta tuottoa vaativaan pääomaan. Tuottoa vaativan pääoman rakenne on oma pääoma ja korollinen vieras pääoma. Oma pääoma pyrkii tuottamaan tuottoa itselleen, kun taas vieraan pääoman haltijat pyrkivät saamaan korkotuottoja omalle velalleen. (Kallunki & Kytönen 2007, 74; Vilkkumaa 2010, 45.) Sijoitetun pääoman tuotto-% lasketaan kuvion 7 kaavalla:

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = 100 * [\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}] / \text{sijoitettu pääoma keskimäärin.}$$

Kuvio 7. Laskukaava. (Sijoitetun pääoman tuotto- % (ROI). 2018).

Nettotulokseen kuuluu oman pääoman sijoittajien osuus ja rahoituskuluihin vieraan pääoman sijoittajien osuus. Sijoitettu pääoma saadaan vähentämällä korottomat erät taseen loppusummasta. Korottomiin erisiin kuuluu normaalisti vieraan pääoman ennakot, ostovelat ja siirtovelat. (Kykkänen & Leppiniemi 2013. 167.)

Tunnusluvun avulla voidaan laskea yrityksen tuottama tuotto yritykseen sitoutuneelle pääomalle, joka haluaa tuottoa itselleen. Tämä tunnusluku mahdollistaa toimialariippumattomuuden, jolloin tunnuslukua voidaan käyttää yrityksen kannattavuutta arvioidessa ilman toimialan vaikuttamista asiaan. Jos riski on suuri yrityksen toiminnassa, on se otettava huomioon tätä tunnuslukua laskiessa, nimittäin tässä tapauksessa omistaja vaatii

yleensä suurempaa sijoitetun pääoman tuottoa. Sijoitetun pääoman tuotto-% on parhaimpia tunnuslukuja yrityksen kannattavuutta arvioiessa. Erityisesti pidemmällä aikavälillä sen luotettavuus kasvaa ja se antaa hyvän perustan päätösten tekemisille yrityksen suhteen. (Vilkkumaa 2010, 46.)

Oman pääoman tuotto-%

Oman pääoman tuotto-% noudattaa aika lailla samaa periaatetta kuin edellä mainittu sijoitetun pääoman tuotto-%. Tässä tunnusluvussa otetaan tilikauden voiton jakajaksi oman pääoman keskiarvo kuluneelta tilikaudelta. Tällä tunnusluvulla tarkastellaan oman ja vieraan pääoman sijoittajien saamaa korkotuottoa yhteiselle pääomalleen. Pääoman tuotto-% voidaan tarkastella sekä sijoittajan että kansantalouden näkökulmasta: paljonko yrityksen lisäarvo on kasvanut suhteessa suoritettuihin veroihin ja ulosmaksettuihin korvauksiin nähden. (Vilkkumaa 2010, 46; Kykkänen & Leppiniemi 2013, 167.) Oman pääoman tuotto lasketaan kuvion 8 kaavalla:

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = 100 * \frac{\text{nettotulos (12 kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin}}$$

Kuvio 8. Laskukaava. (Oman pääoman tuotto-% (ROE). 2018).

Keskiarvo saadaan laskemalla oma pääoma tilikauden alussa ja lopussa yhteen ja jakamalla tämä tulos kahdella. Keskiarvon avulla yrityksen katsotaan saavuttaneen tuloksensa tilikaudella keskimäärin olleen oman pääoman avulla. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 167.)

Kokonaispääoman tuotto-%

Kokonaispääoman tuotto-%:llä voidaan arvioida yrityksen kannattavuutta yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Tällä tunnusluvulla voi olla merkitystä julkisyhteisön harkitessa rahoituksen myöntämistä yritykselle. Kokonaispääoman tuotto on yksi näkökulma yrityksen kokonaistaloutta arvioitaessa. Yrityksen aikaansaama lisäarvo omistajalle, rahoittajille tai yhteiskunnalle suhteutetaan kokonaispääomaan, joka on ollut yrityksellä käytössä. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 168.) Laskukaava kokonaispääoman tuotto-%:lle on kuvattuna kuviossa 9:

$$\text{Kokonaispääoman tuotto-\%} = 100 * \frac{[\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}]}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}}$$

Kuvio 9. Laskukaava. (Kokonaispääoman tuotto- % (ROA). 2018).

Oikaistun taseen loppusummana kaavassa on tilikauden taseen loppusumma tai vaihtoehtoisesti peräkkäisten tilikausien taseiden loppusummien keskiarvo. (Kykkänen & Lepiniemi 2013, 168).

4.1.3 Maksuvalmius

Maksuvalmius eli yrityksen likviditeetti kertoo yrityksen kyvystä suoriutua juoksevista velvoitteistaan ja yllättävistä maksuista, jotka toteutuvat lyhyellä aikavälillä. Maksuvalmiuden ollessa riittävä yrityksellä on tarpeeksi kassareservejä tai muuta nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta, joilla äkilliset menot saadaan kuitattua. Tällöin yrityksen ei tarvitse turvautua lyhytaikaiseen lisärahoitukseen, joka voi koitua hyvinkin kalliiksi. Maksuvalmiuden ei kuitenkaan kannata olla liian korkea, sillä siinä tapauksessa yrityksen omaisuus on sidottuna liikaa huonosti tuottavaan kassareserviin. Tämä tunnusluku on tärkeä tiedon lähde erityisesti velkojille ja tavarantoimittajille. (Kallunki & Kytönen 2007, 84; Niskanen & Niskanen 2003, 117.)

Maksuvalmiuden tunnuslukujen laskemisen perustana toimivat taseen lyhytvaikutteiset erät, joiden yhteisnimitys on myös käyttöpääoma tai liikepääoma. Bruttokäyttöpääoma sisältää vaihto-omaisuuden ja rahoitusomaisuuden ja se kertoo, kuinka paljon yrityksen liiketoiminnasta kuluu kyseisiin eriin. Nettokäyttöpääomassa sen sijaan bruttokäyttöpääomasta on vähennetty lyhytaikaiset velat. Tämän myötä nettokäyttöpääoma kertoo, kuinka suuri osa yrityksen käyttöpääomasta on rahoitettu joko omalla pääomalla tai pitkäaikaisella vieraalla pääomalla. Yleensä puhuttaessa käyttöpääomasta käytetään nimenomaan bruttokäyttöpääoman lukuja. (Niskanen & Niskanen 2003, 117–118.)

Maksuvalmiutta mitatessa rahoitusomaisuus jaetaan usein lyhytaikaisella vieraalla pääomalla. Näiden tunnuslukujen avulla saadaan käsitys siitä, kuinka suuren osan lyhytaikaisista veloistaan yritys saisi maksettua, jos toiminta lakkaisi yhtäkkiä. Mitä suurempi rahoituksen määrä on lyhytaikaiseen velkoihin nähden, sen parempi on yrityksen maksuvalmius. Tätä näkökulmaa mittaavia tunnuslukuja yritykselle ovat quick ratio ja current ratio. (Kallunki & Kytönen 2007, 85–86.) Kolmas maksuvalmiuden tunnusluku on rahoitustulosprosentti.

Quick ratio

Quick ratiossa rahoitusomaisuutta verrataan suhteessa lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 171). Saatu tunnusluku kertoo siitä, kuinka pitkälle yrityksen maksuvalmius riittää velkoihin nähden. Kyseinen tunnusluku on hyvä apuväline esimerkiksi yritystä rahoittavalle toimitusjohtajalle pohdittaessa sitä, annetaanko yritykselle lisää luottoa vai edellytetäänkö siltä joitakin maksusuorituksia. Jos tunnusluku on heikko, on todennäköistä, että yritykseltä ei saada maksusuorituksia ajoissa tai maksut voivat jäädä suorittamatta jopa kokonaan. Tunnusluku on helppo työkalu yrityksen maksuvalmiuden selvittämiseen ja se on myöskin toimialariippumaton. Yrityksen toimitusjohtajan tärkeimpiin tehtäviin kuuluukin maksuvalmiuden seuraaminen ja siitä huolehtiminen. (Vilkumaa 2010, 49.) Quick ration kaava on kuvion 10 mukaan seuraava:

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut}}$$

Kuvio 10. Laskukaava. (Quick ratio. 2018).

Current ratio

Current ration periaate on sama kuin quick ration, ainoastaan kaavaan lisätään rahoitusomaisuuden lisäksi myös vaihto-omaisuus. Tämä tunnusluku on oikeastaan nettokäyttöpääoma muutettuna suhdelukumuotoon, mutta juuri tämän takia sitä pidetäänkin luotettavampana maksuvalmiuden mittarina. Kahdella yrityksellä voi esimerkiksi olla täysin samat nettokäyttöpääomat, mutta muutettaessa luvut current ratio -muotoon, ne voivat poiketa hyvinkin paljon toisistaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 118.) Current ration laskukaava on kuvattuna kuviossa 11:

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Kuvio 11. Laskukaava. (Current ratio. 2018).

Huolimatta siitä, että current ratio on yksinkertainen ja helposti ymmärrettävä tunnusluku, sen käytössä ilmenee myös heikkouksia, koska luku ilmaistaan suhdelukumuotoisena. Jos yrityksen tilanne muuttuisi esimerkiksi osto- ja myyntisaamisten kohdalla, current ratio -tunnusluku antaisi harhakuvan siitä, että yrityksen likviditeetti olisi heikentynyt, vaikka todellisuudessa näin ei olisi. (Niskanen & Niskanen 2003, 119.)

Rahoitustulosprosentti

Rahoitustulosprosentin avulla saadaan selville, kuinka paljon varsinaisesta liiketoiminnasta on tulorahoitusta. Tunnusluvun avulla saadaan selville se, kuinka hyvin yritys suoriutuu lainojen lyhennyksistä, käyttöpääoman lisääntymisestä ja investoinneista varsinaisen liiketoiminnan tuotoilla. Rahoitustuloksen tavoitteena on myös kattaa omistajien voitonjakotarpeet. Tätä tunnuslukua käyttävät pääosin rahoittajat ja yrityksellä tämän tuloksen tulisi olla aina positiivinen. Jos tulos on negatiivinen, on yritys luultavasti joutunut ottamaan lisävelkaa lainojen lyhennyksiin eikä voitonjakoon ole riittänyt rahaa. Tunnusluku on toimialakohtainen, joka on huono eri toimialalla olevien yritysten välisessä vertailussa. (Rahoitustulos ja rahoitustulos- %. 2018.) Tunnusluvun kaava on kuvion 12 mukaan seuraavanlainen:

$$\text{Rahoitustulos-\%} = 100 * \frac{\text{rahoitustulos}}{\text{liikevaihto}}$$

Kuvio 12. Laskukaava. (Rahoitustulos & rahoitustulos- %. 2018).

4.1.4 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksessä olevien oman ja vieraan pääoman suhdetta koko käytössä olevaan pääomaan. Yritysten tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman suuri oman ja vieraan pääoman suhde koko käytössä olevaan pääomaan, koska sen avulla yritys selviää, jos tulee tiukemmat ajat. Sen myötä myös omistajien usko yritykseen on luja, koska he jättävät rahansa kiinni yritykseen, eivätkä ota sitä osinkoina ulos. Mitä suurempi oman ja vieraan pääoman suhde on koko pääomaan, sitä enemmän yrityksellä on päätäntävaltaa omaisuutensa suhteen. Jos suhde on heikompi, puuttuvat lainantajat herkemmin peliin. (Vilkkumaa 2010, 50.)

Vakavaraisuudesta käytetään myös ilmaisuja velkaisuus tai rahoitusrakenne. Vakavaraisuutta pidetään yrityksessä pitkän aikavälin ominaisuutena, sillä korollinen vieras pääoma on pääosin tällaista. Vakavaraisuus mittaa yleisesti yrityksen rahoitusriskiä ja sen perusmittarina pidetään omavaraisuusasteen tunnuslukua. Muita vakavaraisuuteen liittyviä laskentakaavoja ovat suhteellinen velkaantuneisuus ja gearing-prosentti. (Kallunki & Kytönen 2007, 80; Kykkänen & Leppiniemi 2013, 168–170.)

Vakavaraisuuden tunnusluvut eivät aina ole yksiselitteisiä. Esimerkiksi omavaraisuusasteen ei aina kannata antaa kasvaa liian suureksi, koska velkaantumisella on myös omat hyvät puolensa. Tällainen on esimerkiksi vieraan pääoman pienempi tuottovaatimus, jota korkojen verovähennysoikeus entisestään pienentää. Toinen esimerkki on velkaantumisen vipuvaikutus, jossa yrityksen osakekohtainen tuotto kasvaa velkaantumisen lisäntyessä. Vipuvaikutuksen riskinä on kuitenkin liiallinen velkaantuminen, joka vaikuttaa riskin suurenemiseen. Toisaalta mitä suurempi riski on, sitä enemmän se myös tuottaa. (Niskanen & Niskanen 2003, 130.)

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusasteen laskeminen toimii toimialasta riippumatta, joten sitä on helppo hyödyntää eri yritysten ja toimialojen vertailussa. Sitä voidaan soveltaa hyvinkin laajasti vakavaraisuutta mitatessa. (Vilkkumaa 2010, 50.) Laskennan perusteena toimii kuvion 13 kaava:

Omavaraisuusaste-% = $100 * \text{omat varat} / (\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut})$.

Kuvio 13. Laskukaava. (Omavaraisuusaste- %. 2018).

Oikaistu taseen loppusumma toimii kaavassa koko pääomaa kuvaavana tekijänä. Saa- dut ennakot vähennetään taseesta, koska ne eivät edusta varsinaista vierasta pääomaa. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 169.)

Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellista velkaantuneisuutta pidetään vakavaraisuuden toisena tunnuslukuna, jossa vieras pääoma suhteutetaan liikevaihtoon. Tätä tunnuslukua pidetään omavaraisuusastetta parempana selvittäessä vakavaraisuutta, jos vertailussa olevien yritysten käyttöomaisuudet ovat eri-ikäiset tai niiden poistomenetelmät poikkeavat toisistaan. Koska tässä tunnusluvussa ei käytetä tilinpäätöksestä ilmeneviä eriä, joissa tilinpäätöksessä olisi voitu joustaa, luku voidaan laskea myös oikaisemattomista tilinpäätöstiedoista. (Kallunki & Kytönen 2007, 81–82.) Laskukaava on esitelty kuviossa 14:

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus-\%} = 100 * \text{oikaistun taseen velat} / \text{liikevaihto (12 kk)}$$

Kuvio 14. Laskukaava. (Suhteellinen velkaantuneisuus- %. 2018).

Gearing eli nettovelkaantumisaste

Kirjanpitolautakunta suosittelee gearing-luvun laskemista, vaikkei tilinpäätöksessä tarvitse ilmoittaa vakavaraisuudesta kuin omavaraisuusaste. Gearing-tunnusluku kertoo korollisen vieraan pääoman suhteen omaan pääomaan nähden. Tunnusluvun avulla voidaan laskea yrityksen taso pääomien suhteen, jos kaikki likvidi omaisuus käytettäisiin korollisten velkojen lyhentämiseen. Tilanne on kuitenkin käytännössä liki mahdoton, sillä toimiva yritys ei tulisi toimeen ilman likvidiä omaisuutta. Mitä suurempi laskettu gearing-prosentti on, sitä enemmän yrityksellä on velkaa. (Niskanen & Niskanen 2003, 133.) Gearing-prosentti lasketaan kuvion 15 perusteella seuraavasti:

$$\text{Nettovelkaantumisaste-\%} = 100 * (\text{korolliset velat} - \text{likvidit rahavarat}) / \text{omat varat}$$

Kuvio 15. Laskukaava. (Nettovelkaantumisaste- % (Net Gearing). 2018).

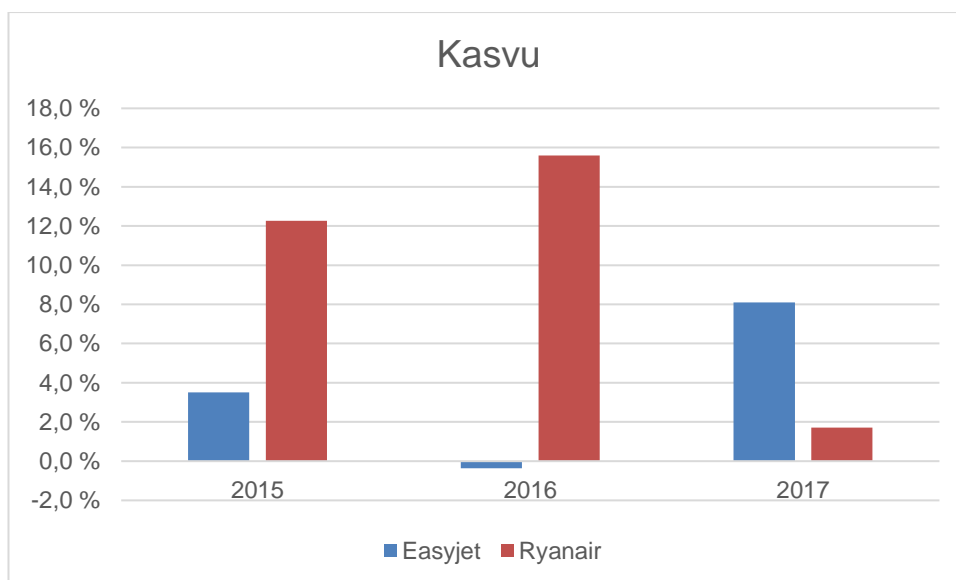
Kaavassa korollisesta vieraasta pääomasta eli veloista vähennetään rahat ja rahoitusarvopaperit eli käytännössä yrityksen likvidit rahavarat. Tällöin siis saadaan nettovelan suhde omaan pääomaan nähden. Erät, jotka eivät kuulu korollisiin velkoihin, ovat saadut ennakot ja ostovelat. Näitä ei siis oteta huomioon korollista velkaa laskettaessa. (Kykkänen & Leppiniemi 2013, 170.)

5 Case Easyjet vs. Ryanair

Easyjetin ja Ryanairin tilinpäätöksestä analysoidaan kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja neljältä tilikaudelta, jotka ovat vuosilta 2014–2017. Easyjetin tilinpäätösanalyysissä luvut oli ilmoitettu puntina. Luvut on muutettu euromääräisiksi kertomalla kyseiset luvut punnan kurssilla 1,13833. Kyseinen kurssi oli tilanne 7.10.2018.

5.1 Kasvu

Liikevaihdon kasvu laskettiin tilinpäätöksen tuloslaskelmasta vähentämällä ensin tilikauden liikevaihdosta edellisen tilikauden liikevaihto. Tästä saatu tulos jaettiin samaisella edellisen tilikauden liikevaihdon luvulla. Kuviossa 16 on kuvattuna molempien yhtiöiden liikevaihtojen kasvuprosentit vuosilta 2014–2017.

Kuvio 16. Liikevaihdon kasvu %.

5.1.1 Easyjet

Kuviosta 16 näkee, kuinka vuonna 2015 Easyjetin liikevaihto kasvoi 3,5 %. Vuosikertomuksessa on kerrottu kasvun johtuneen muun muassa siitä, että ihmisten matkustaminen niin loma- kuin työmatkoille on lisääntynyt. Easyjet pystyy tarjoamaan niihin tarvittavat puitteet edullisilla hinnoilla, joustavilla matkustusvaihtoehdoilla ja lentämällä isoille

kansainvälisille kentille. Digitaalisia palveluja on paranneltu, jolloin matkoja on ollut helppompaa varata ja ostaa sähköisesti. Asiakkaat ovat pitäneet siitä, että Easyjet lentää Euroopan pääkentille hyvään hintaan, jolloin matkustajat alkoivat käyttää Easyjetin palveluja isompien lentoyhtiöiden sijasta. Tämä on johtanut siihen, että monet lennot on voitu lentää täysillä koneilla, jolloin saadaan suurin hyöty yksittäisistä lennoista ja polttoainekustannukset per istuin ovat pienimmät. (Easyjet. Annual report 2015, 9.)

Kuvion 16 mukaan Easyjetin vuoden 2016 liikevaihdon kasvu laski miinukselle, mutta kuitenkin vain -0,4 prosenttia. Easyjet jatkoi muuten nousujohtoista kulkuaan, matkustajamäärät nousivat ja Easyjetin asema vankistui halpalentoyhtiöiden kärkijoukoissa. Polttoainekustannukset olivat alhaiset, joka rohkaisi Easyjetia lisäämään lentojaan entisestään. Liikevaihdon kasvamattomuutta voidaan selittää sillä, että muutkin lentoyhtiöt alensivat hintojaan, joka kiristi kilpailutilannetta markkinoilla. Lisääntyneet terrorismitapahtumat vaikuttivat myös ihmisten lentomatkamiseen negatiivisesti. Ison-Britannian eroaminen EU:sta vaikutti myös osaltaan esimerkiksi siihen, että matkustaminen kallistui brittiläisille turisteille. Ranskassa tapahtunut lakko vaikutti muun muassa siihen, että lennot myöhästyi ja niitä jouduttiin perumaan. (Easyjet. Annual report 2016, 7.)

Ranskassa vuonna 2016 ollut lennonjohtajien lakko aiheutti merkittävää haittaa lentoliikenteelle. Lentoja Ranskaan jouduttiin perumaan ja maan yli tapahtuva lentoliikenne kärsi pahoista myöhästymisistä. Ranskan DGAC (French Civil Aviation Authority) pyysi muita lentoyhtiöitä vähentämään 20 % kapasiteetistaan lakon ajaksi. Esimerkiksi Ryanair puuttui tähän vaatimalla lakko-oikeuden poistamista Euroopan lennonjohtajien yhdistyksiltä ja sitä, että muut Euroopassa toimivat lennonjohtajat ottaisivat lakkojen aikana Ranskan ilmaliikenteen ohjaamisen haltuun. (Ranskan lennonjohtajien lakko aiheuttaa merkittävää viivettä lentoliikenteelle. 2016.)

Vuoden 2017 liikevaihdon kasvu nousi kuvion 16 mukaan 8,1 prosenttiin. Tähän vaikuttivat esimerkiksi Easyjetin onnistuneet investoinnit sekä edelleen vankistunut asema halpalentoliikenteen kärkikastissa. Easyjet sai myös lisättyä omia aikaikkunoita eli "slotteja" Euroopan johtaville lentokentille, jolloin se sai valita parhaimmat lähtö- ja tuloajat. Tämä luultavasti vaikutti ihmisten halukkuuteen valita Easyjetin lentoja. Koneiden käyttöaste sekä asiakastyytyväisyys saatiin pidettyä myös korkealla tasolla, jotka mahdollistivat liikevaihdon kasvun. (Easyjet. Annual report 2016, 10.)

5.1.2 Ryanair

Ryanairin liikevaihto kasvoi vuonna 2015 kuvion 16 mukaan 12,3 %. Kasvu oli vahvaa johtuen esimerkiksi siitä, että Ryanair lisäsi 143 uutta lentoreittiä liiketoimintaansa. Lisäksi Ryanairin tukikenttien määrä lisääntyi kahdeksalla, jolloin esimerkiksi matkustajien vaihtomahdollisuus muille lennoille parani. Ryanair kehitti myös AGB (Always Getting Better) -ohjelman, jonka tarkoituksena on antaa viestintäkanava asiakkaille, johon saa kirjoittaa palautteita. Näiden palautteiden myötä asiakkaiden tarpeet pyritään parhaan mukaan toteuttamaan. Ryanair panosti myös uusien koneiden hankintaan, joka lisäsi kapasiteettia lentää uusia reittejä. Vuonna 2015 kehitettiin myös uusi sovellus puhelimiin, jonka avulla lippujen ostoa nopeutettiin ja helpotettiin. Myös nettisivut päivitettiin, joka lisäsi käyttömukavuutta. (Ryanair. Annual report 2015, 6-8.)

Vuonna 2016 kuviossa 16 ilmennyt liikevaihdon kasvu oli 15,6 %, jolloin kasvua tapahtui siis entisestään. Menestyksellä AGB-ohjelma houkutteli asiakkaita lentämään Ryanairilla asiakkaiden tyytyväisyyden lisääntyessä. Ryanairin täsmällisyys lentoaikatauluissa oli hyvä ja henkilöstön kasvu mahdollisti yhä laajemman asiakaspalvelun. Ryanair panosti myös investointeihin, joka lisäsi kaluston määrää. Tämä mahdollisti jopa yli 100 uuden reitin avaamisen, joka oli omiaan lisäämään liikevaihdon kasvua. Matkustajat ovat myös pitäneet uusia koneita mukavina, joka on lisännyt asiakastyytyväisyyttä entisestään. (Ryanair. Annual report 2016, 6-8.)

Kasvu hidastui huomattavasti edellisiin vuosiin verrattuna sen ollessa kuviossa 16 vuoden 2017 aikana vain 1,7 %. Kasvun hidastumiseen on luultavasti ollut syynä esimerkiksi terrorismin lisääntyminen ja lakkojen vaikutus, jotka vaikuttivat myös Easyjetin liiketoimintaan. Ryanair sääteli lippujen hintojaan alaspäin, mikä on voinut vaikuttaa kasvun hidastumiseen, jos asiakkaita ei ole tullut riittävästi lisää suhteessa hinnan muuttumiseen. Tukikenttien määrä kuitenkin lisääntyi. Kaiken kaikkiaan vuosi 2017 oli hankala monille lentoyhtiöille, joten liikevaihdon kasvun alenemista ei voida suoraan pitää huolestuttavana Ryanairin näkökulmasta. (Ryanair. Annual report 2017, 6-8.)

5.1.3 Vertailu

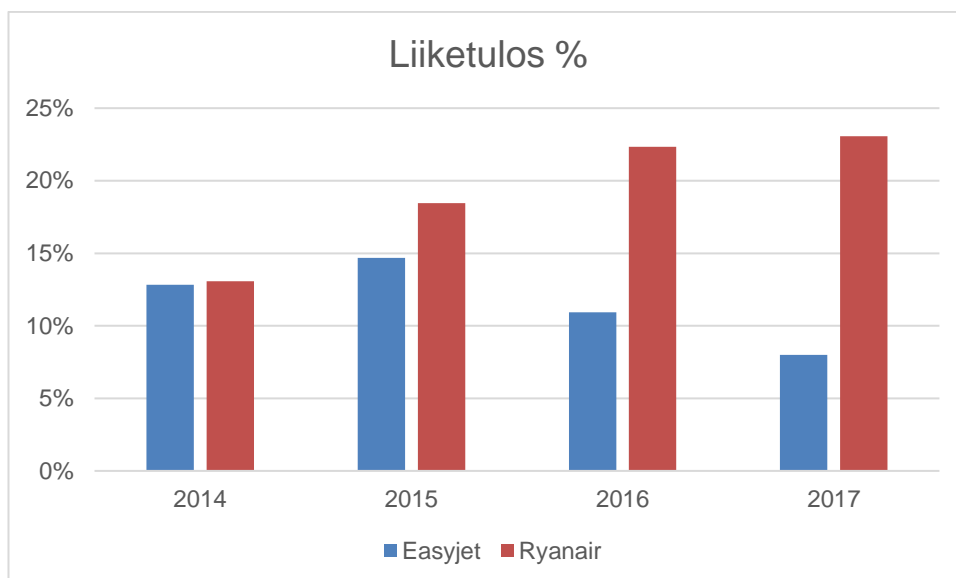
Kuviosta 16 näkee sen, että Ryanairin kasvu on ollut huomattavasti vauhdikkaampaa kahtena ensimmäisenä vertailuvuotena. Easyjetin kasvu oli negatiivista vuonna 2016 Ryanairin vastaavasti kasvaessa huikeasti. Syynä tähän voi olla Ryanairin lisäkaluston hankkiminen, joka mahdollisti uusien reittien avaamisen ja asiakaskunnan lisääntymisen.

Vuonna 2017 Easyjet sai kuvion 16 mukaan kasvunsa nousemaan negatiivisesta luvusta jopa yli 8 prosenttia. Ryanairin kasvu puolestaan romahti kyseisenä vuonna 2 prosenttiin. Easyjet sai tänä vuonna puolestaan tehtyä onnistuneita investointeja, jotka vaikuttivat matkustajamäärien kasvuun. Koneet saatiin myös lennettyä suhteellisen täysinä, jolloin niiden kapasiteetista saatiin kaikki hyöty irti. Easyjetin asema myös vankistui halpalentoyhtiöiden kärkikastissa, joka luultavasti lisäsi uusien asiakkaiden määrää entisestään. Ryanair puolestaan kärsi luultavasti enemmän lentoliiketoimintaa horjuttaneiden lakkojen takia sekä hintojen alentaminen ei kartuttanut asiakaskuntaa tarpeeksi. Tällöin kasvua liikevaihdossa ei luonnollisesti tapahtunut suuria määriä.

5.2 Kannattavuuden vertailu

Liiketulosprosentti

Kuviossa 17 on kuvattuna molempien yhtiöiden liiketulosprosentin tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Kuviosta 17 näkyy, kuinka ensimmäisenä vuonna Easyjetin ja Ryanairin liiketulosprosentit ovat lähes samalla tasolla. Ryanairin tulos lähtee kuitenkin kasvamaan vuoden 2014 jälkeen, ja nouseva suhdanne jatkuu aina vuoteen 2017 saakka. Easyjetin liiketulos puolestaan putoaa tasaiseen tahtiin alaspäin ja vuonna 2017 ero on jo aika selkeä Ryanairiin nähden.

Kuvio 17. Liiketulos %.

Liiketulosten vertailu

Liiketulos kuvaa yrityksen tuottoja kulujen ja poistojen jälkeen. Tuloksen avulla myös voi päätellä, millaisilla katteilla yritys myy liiketoimintaansa: pyritäänkö hyvään tulokseen myymällä suuria määriä pienillä hinnoilla vai pidetäänkö hinta korkealla, jolloin myynnin lukumäärän ei tarvitse olla niin suuri. Sekä Easyjetin että Ryanairin peruseriaatteena on myydä lentomatkoja edullisesti. Kuvion 17 perusteella Ryanairin tilanne on selkeästi parempi kuin Easyjetillä, jolloin Ryanair on luultavasti saanut hiottua myyntitaktiikkansa paremmaksi. Tämä tunnusluku soveltuu hyvin samalla alalla toimivien yritysten kannattavuuden vertailuun, koska sen avulla saadaan käsitys siitä, kumpi pärjää paremmin tarkasteltaessa pelkkää liiketoimintaa. Tässä tunnusluvussa ei ole mukana yritysten pääomia, jolloin ne eivät pääse vaikuttamaan tulokseen. Kuitenkaan Easyjet ja Ryanair eivät eroa liiketoimintataktiikassaan toisistaan kovinkaan paljoa, joten Ryanair on selkeästi löytänyt paremman markkinointikeinon saada asiakkaat valitsemaan yhtiönsä lentomatkamiseen.

Liiketulosprosentin arvioimiseen on annettu seuraavat ohjeluvut:

yli 10 % → hyvä

5-10 % → tyydyttävä

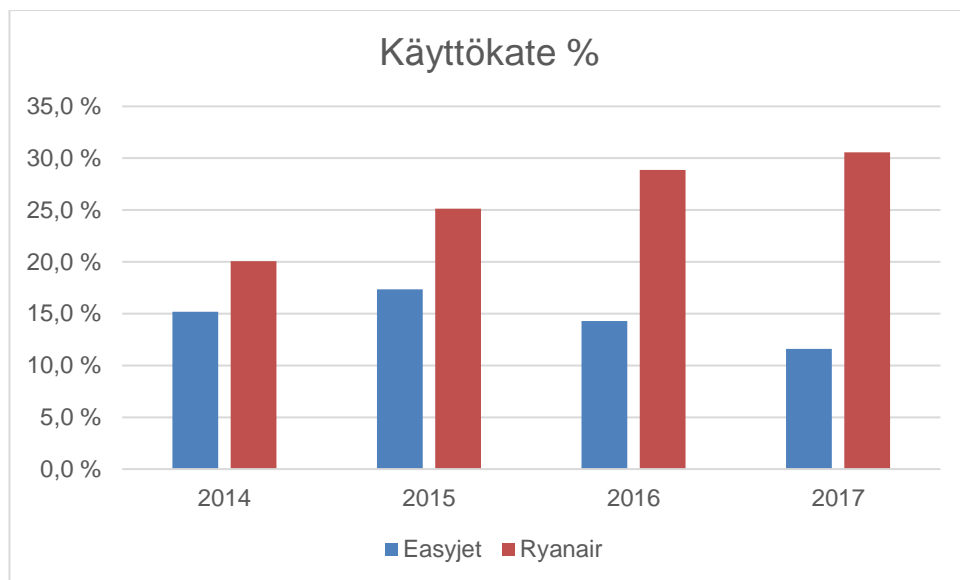
alle 5 % → heikko

(Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2017, 65.)

Näiden valossa molempien liiketulosprosentti on hyvällä tasolla. Easyjetin luku kuitenkin putosi vuonna 2017 tyydyttävälle tasolle. mutta kokonaistilanne ohjelukujen valossa on molemmilla hyvä.

Käyttökateprosentti

Kuviossa 18 on yhtiöiden käyttökateprosenttien tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Easyjetin ja Ryanairin käyttökateprosentit ovat kuviossa 18 suurin piirtein samassa suhteessa toisiinsa vuosina 2014 ja 2015 Ryanairin tuloksen ollessa kuitenkin hieman parempi. Suurempi ero yhtiöiden välille syntyy vuoden 2015 jälkeen, jolloin Ryanair saa nostettua käyttökatteensa lähes puolta suuremmaksi kuin Easyjet. Easyjetin lukujen trendi on taas laskeva aina viimeiseen vertailuvuoteen saakka.

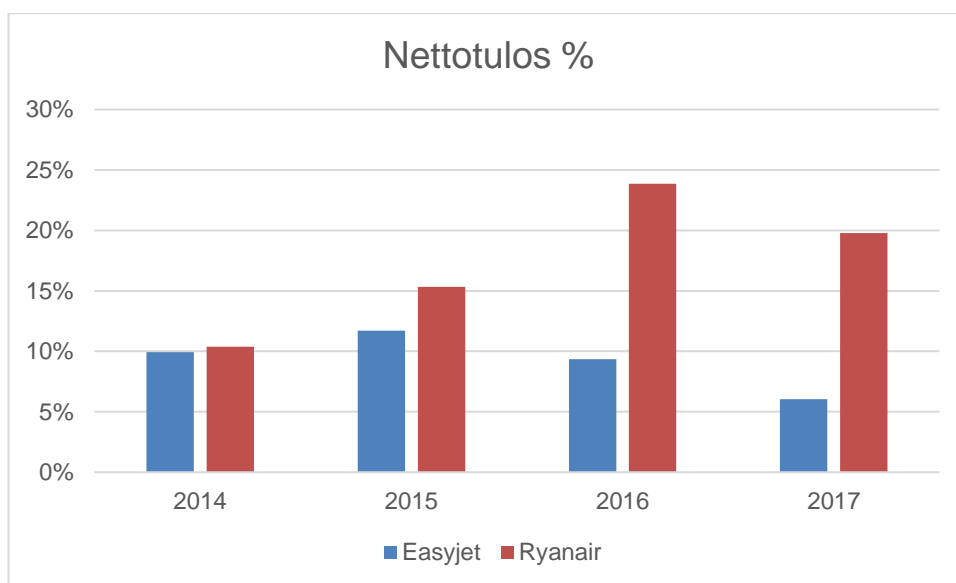
Kuvio 18. Käyttökate %.

Käyttökatteiden vertailu

Käyttökatteen periaate on aika lailla sama kuin edellisen liiketulosprosentin. Erona liiketulosprosenttiin on se, että käyttökatelukua ei saada suoraan tuloslaskelmasta, vaan se lasketaan erikseen lisäämällä liikevoittoon poistot. Kuviossa 18 olevat prosenttiluvut kompensoivatkin liiketulosprosentin lukujen kanssa, mikä kertoo Ryanairin liiketoiminnan tuottavan paremmin kuin Easyjetin.

Nettotulosprosentti

Kuviossa 19 on kuvattuna Easyjetin ja Ryanairin nettotulosprosenttien tulokset vuosilta 2014–2017. Kuvion 19 mukaan Easyjet ja Ryanair ovat lähestulkoon tasoissa nettotuloksen kanssa ensimmäisenä vuotena. Vuoden 2015 jälkeen Ryanair alkaa taas nostaa tulostaan vuoteen 2016 saakka, kunnes 2017 se tulee hiukan alaspäin. Easyjet saa myös hieman kohennettua tulostaan vuonna 2015, mutta tämän jälkeen tulos putoaa alaspäin tasaisesti.

Kuvio 19. Nettotulos %.

Nettotulosten vertailu

Nettotuloksessa mitataan yrityksen toiminnan katetta, kun kaikki säännölliset tuotot ja kulut on otettu huomioon. (Kallunki & Kytönen 2007, 79). Kuviota 19 tarkastellessa Ryanair on selvästi vahvoilla tässä tunnusluvussa, mihin syynä voi olla yhtiön kulujen pieneminen. Vuonna 2017 uutisoitiin, että Ryanair on leikannut kustannuksiaan 11 % ja laskenut lentojensa hintaa keskimäärin 13 %. Näiden yhteisvaikutuksena asiakkaiden määrä on noussut 120 miljoonaan. Hintojen laskun strategiana on ollut markkinaosuu- den säilyttäminen ylitarjonnasta kärsivillä Euroopan reiteillä. Ryanair uskoo kuitenkin tilanteen tasoittuvan, kun tarjonta saadaan laskettua kysynnän tasolle. (Ryanairin tulos parani – laajentaa toimintaansa Manner-Euroopassa. 2017.) Ryanairin liiketoiminnan kasvu sekä kulujen karsiminen on vaikuttanut siihen, että Ryanair on vahvempi tässä tunnusluvussa.

Easyjetin tuloksen alenemista selittänee taas kustannusten nouseminen, jota tapahtui oikeastaan kaikilla osa-alueilla viime vuosien aikana. Myöskin Britannian EU:sta eroaminen verotti Easyjetin tuloksesta suuren osan punnan arvon heikentymisen sekä lippujen hintojen laskemisen takia. Brexit-äänestyksen jälkeen punnan heikkeneminen vei Easyjetin tuloksesta 82 miljoonaa puntia ja yksikkökohtainen tuotto supistui lähes 10 %. Halvasta polttoaineesta tulleet hyödyt katosivat lippujen hinnan alennuksien myötä, jolloin katetta ei syntynyt tarpeeksi. (Halpalentäjät romahti rankasti tappiolle. 2017.)

Lentokoneiden käyttämä polttoaineen, viralliselta nimeltään petrolin, hinta on vaihdellut viimeisen vuosikymmenen ajan. Yleisesti voisi kuvitella, että petrolin hinnan aleneminen vaikuttaisi suoranaisesti yhtiöiden kustannusten pienenemiseen ja vastaavasti hinnan nouseminen kustannusten kasvamiseen. Kustannusten vaihdellessa voisi ajatella sen vaikuttavan lippujen hinnoitteluun.

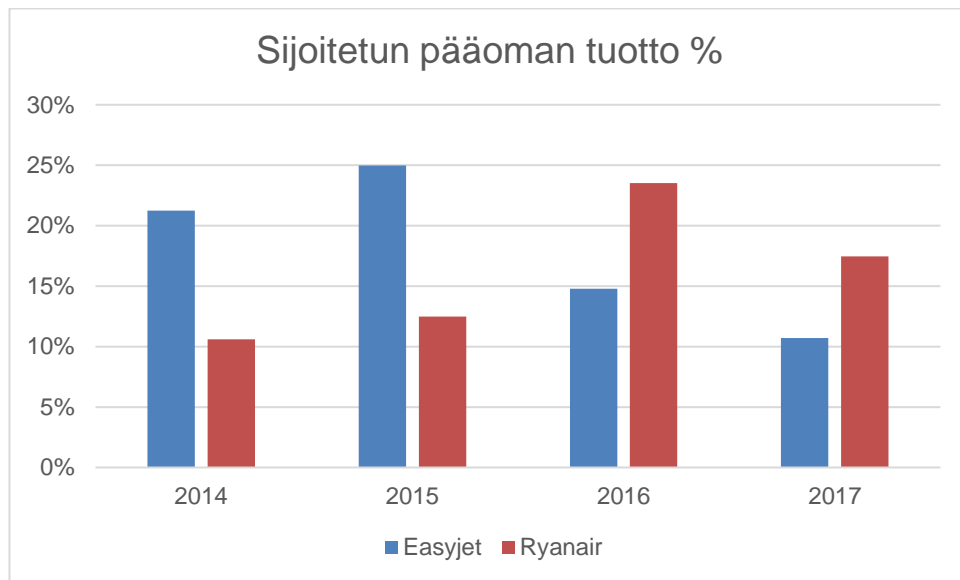
Vuonna 2015 kuitenkin uutisoitiin, että lentolippujen sisältämä polttoaine maksu ei kulkisi samassa linjassa petrolin hinnanvaihtelujen kanssa. Uutisen mukaan lippujen hinnat ovat viime vuosina laskeneet siitäkin huolimatta, että petrolin hinta olisi ollut korkealla. Esimerkiksi Finnairilla lippuihin sisältyvään polttoainelisiin vaikuttaa esimerkiksi matkustusluokka, jolloin bisnesluokassa istuvan polttoainelisiä voi olla suurempi kuin turistiluokassa istuvan. Matkatoimisto CWT:n Pohjoismaiden myyntijohtaja Jari Oinosen mukaan polttoainelisämaksut ovat nykyaikana merkittävä osuus lippujen hinnasta ja hintaan vaikuttaa muun muassa lennon pituus. Lentoyhtiöillä on myös olemassa polttoainesuojaus, jolla pyritään varautumaan äkillisiin hinnannousuihin. Jos kyseistä suojaa ei ole, voi lentoyhtiö joutua maksamaan korkeamman hinnan petrolista kuin muut. (Kallunki 2015.)

Petrolin hinta on pysynyt viimeiset vuodet melko alhaalla. Tästä on tietysti ollut hyötyä molemmille yhtiöille polttoainekustannusten laskiessa. Huolimatta petrolin alemmasta hinnasta, se ei kuitenkaan suoranaisesti vaikuta lippujen hinnoitteluun, vaan hintojen alenemiseen löytyy myös monia muitakin tekijöitä. Polttoainekustannusten pieneneminen ei ole näin ollen suoranaisesti vaikuttanut siihen, että Ryanair olisi pystynyt alentamaan enemmän hintojaan ja näin ollen saanut enemmän asiakkaita kuin Easyjet, vaan Ryanairin kustannusten pieneneminen kokonaisuudessaan on luultavasti vaikuttanut liiketoiminnan tuoton osuuden kasvuun.

Näiden tulosten perusteella on myös pääteltävissä, että Ryanair pystyi maksamaan omistajilleen parempia osinkoja kuin Easyjet. Tämän tunnusluvun perusteella voitaisiin sanoa, että Ryanairin liiketoiminta on ollut kannattavampaa vertailuvuosina kuin Easyjetin.

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

Kuviossa 20 on molempien yhtiöiden sijoitetun pääoman tuotto prosentit kuvattuina vuosilta 2014–2017. Kuviossa 20 näkee, kuinka Easyjetin tulos on aluksi selkeästi parempi Ryanairiin nähden. Kuitenkin vuoden 2015 jälkeen Ryanair saa kasvatettua tulostaan sen verran, että se kirii Easyjetin lukujen ohi. Easyjetin luvut puolestaan lähtevät laskuun.

Kuvio 20. Sijoitetun pääoman tuotto %.

Sijoitetun pääoman tuottojen vertailu

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti kertoo siitä, kumpi yhtiöistä on sijoittajien näkökulmasta parempi vaihtoehto, eli kummalla yhtiöllä tuoton suhde on parempi tuottoa vaativaan pääomaan nähden. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kuinka varmasti sijoittajat saavat tuottoa sijoituksilleen ja onko se jatkuvaa pitkällä aikavälillä. Ryanair menee kuvion 20 mukaan tässäkin suhteessa Easyjetin edelle, mutta ei niin radikaalisti kuin edellisissä tunnusluvuissa. Easyjetin on ollut kaksi ensimmäistä vuotta parempi sijoituskohte, mutta tilanne on muuttunut viimeisimpien vuosien aikana Ryanairin hyväksi.

Lentoyhtiöt ovat yleisesti melko riskisiä sijoituskohteita, koska niiden liiketoiminta perustuu niin paljon yleiseen taloudelliseen tilanteeseen. Jos kuluttajilla ei ole varaa matkustaa, vaikuttaa se suoraan molempien liiketoimintaan. Myös yhteiskunnalliset asiat, kuten lakot ja terrori-iskut vaikuttavat ihmisten matkustushalukkuuteen, joihin ei voida etukäteen varautua. Koska riski on suhteellisen korkea molempien yhtiöiden kohdalla, vaatii myös sijoittajat suurempaa tuottoa. Tämän myötä voisi sanoa, että sekä Ryanairin että Easyjetin sijoittajilla on suuria tuotto-odotuksia molempien yhtiöiden suhteen.

Tämän tunnusluvun vertailtavuutta kahden yrityksen kesken heikentää se, ettei vieraan pääoman jakamisessa korolliseen ja korottomaan pääomaan ole tarpeeksi tietoa. Myös suuret investoinnit ja arvonkorotukset vaikuttavat tunnusluvun arviointiin. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2017, 68.) Varsinkin näiden yhtiöiden kohdalla investoinnit ovat suuria, joka vaikeuttaa lukujen vertailtavuutta. Investointeihin ei ole hyvä käyttää liiaksi yrityksen varoja, jottei pääoma kulu liikaa. Toisaalta varsinkin lentoyhtiöiden kohdalla investoinneissa on kyse usein uusien koneiden hankkimisesta, joka vaikuttaa suoranaisesti liiketoimintaan, jolloin niitä on myös hyvä tehdä.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin ohjearvot ovat:

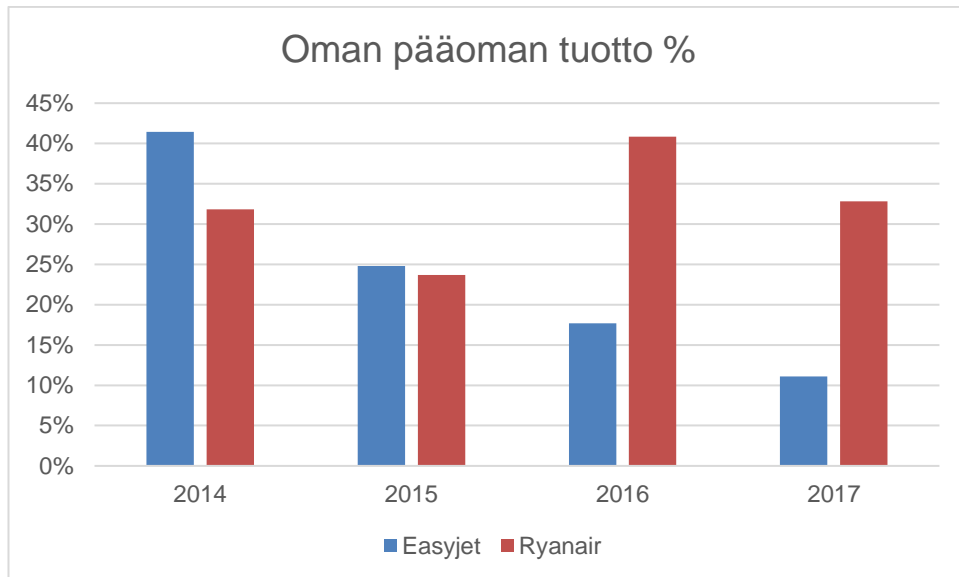
yli 15 % → hyvä   0-15 % → tyydyttävä   negatiivinen → heikko

(Kykkänen & Leppiniemi 2013, 168.)

Ohjearvojen perusteella molempien luvut ovat hyvällä mallilla, eikä näiden lukujen perusteella sijoittajien kannata olla huolissaan kummankaan yhtiön kohdalla.

Oman pääoman tuottoprosentti

Kuviossa 21 on esiteltynä yhtiöiden oman pääoman tuottoprosentit vuosilta 2014–2017. Kuvion 21 mukaan Easyjetin oman pääoman tuottoprosentti on aluksi parempi kuin Ryanairin vuosina 2015–2016, mutta kahtena seuraavana vuonna Ryanair menee taas Easyjetin edelle. Easyjetin luvut ovat laskusuhdanteisia kaikkina vertailuvuosina, kun taas Ryanairin oman pääoman tuotto saavuttaa vuonna 2016 saman tuloksen kuin Easyjet vuonna 2014. Tämän jälkeen myös Ryanairin luku laskee.

Kuvio 21. Oman pääoman tuotto %.

Oman pääoman tuottojen vertailu

Oman pääoman tuotto prosentti eroaa sijoitetun pääoman tuotto prosenttien tunnusluvuista sillä, että tuottovaatimus kohdistuu yhteiselle pääomalle. Koska esimerkiksi omalla pääomalla on korkea riskiluokitus, olisi sen hyvä olla korkeampi kuin riskittömien sijoitusten kohteiden. Riskittömiä sijoituksia ovat muun muassa valtion joukkovelkakirjalainat. (Oman pääoman tuotto- %. 2018.)

Yrityksen investoinnit sitovat pääomaa ja tämä onkin huomioitava tunnuslukua tarkastellessa. Kuvion 21 lukuja tarkastellessa voisi päätellä Easyjetin investointien sitoneen enemmän omaa pääomaa kuin Ryanairin, jolloin Easyjetin tuotonjakoon ei ole jäänyt niin paljon jaettavaa. Kuitenkin karkeasti arvioituna Ryanair on hyötynyt enemmän investoinneistaan muita kannattavuuden lukuja tarkasteltaessa, vaikka niihin olisi käytetty vähemmän pääomia. Tämän myötä Ryanairilla on jäänyt enemmän omaisuutta jaettavaksi omistajilleen. Sijoittajien ja kansantalouden näkökulmasta voitaisiin sanoa, että Ryanairin lisäarvo on kasvanut enemmän suhteessa maksettuihin veroihin ja korvauksiin nähden kuin Easyjetillä.

Oman pääoman tuottoprosentin viitteelliset normiarvot ovat:

yli 20 % → erinomainen

5-10 % → välttävä

15–20 % → hyvä

alle 5 % → heikko

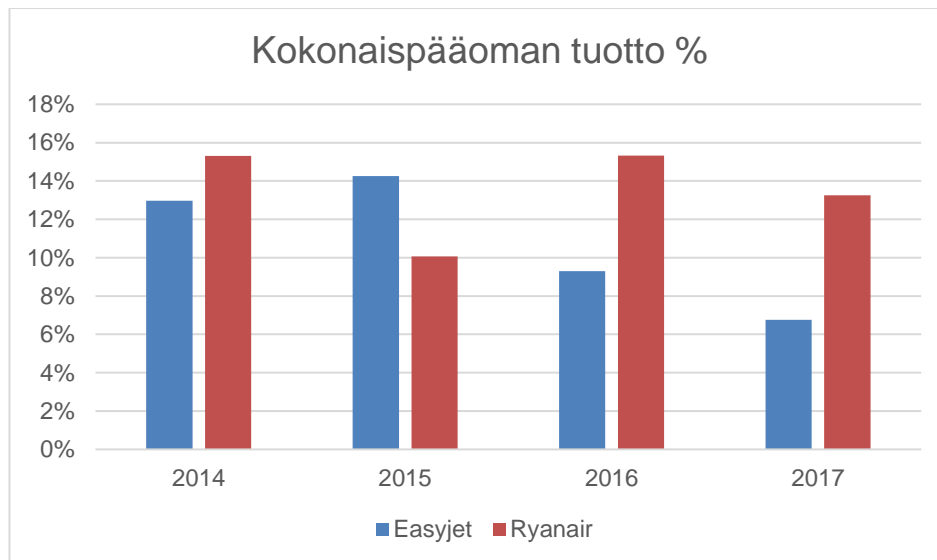
10–15 % → tyydyttävä

(Oman pääoman tuotto- %. 2018.)

Molempien luvut ovat kaikkina vertailuvuosina vähintään tyydyttävän yläpuolella, joka kertoo siitä, ettei suuria notkahduksia ole tapahtunut tämän tunnusluvun suhteen negatiiviseen suuntaan.

Kokonaispääoman tuottoprosentti

Kuviossa 22 on Easyjetin ja Ryanairin kokonaispääoman tuottoprosentit vuosilta 2014–2017. Kokonaisuudessaan kuvio 22 näkee, että Ryanairin luvut ovat Easyjetin paremmat kokonaispääoman tuotossa. Ainoastaan vuosi 2015 on poikkeus, jolloin Easyjetin tulos on Ryanairin tulosta parempi. Yhtiöiden eroavaisuus kokonaispääomassa kasvaa aina kahteen viimeisimpään vertailuvuosiin asti.

Kuvio 22. Kokonaispääoman tuotto %.

Kokonaispääoman tuottojen vertailu

Kokonaispääoman tuotto kertoo yritysten tilanteesta yhteiskunnan näkökulmasta. Tämän mukaan arvioidaan sitä, onko kannattavaa antaa rahoitusta yritykseen, sillä luvun avulla voidaan päätellä yrityksen kyky tuottaa tulosta siihen sitoutuneelle pääomalle. Kuviossa 22 olevien Ryanairin lukujen mukaan heidän tilanteensa sijoitusmarkkinoilla on huomattavasti parempi kuin Easyjetillä. Tämä tunnusluku on erityisen tärkeä mittari näiden kahden yrityksen kohdalla, sillä se kertoo sen, kuinka paljon kyseiset yhtiöt tienasivat kiinteällä lentokalustollaan. Molempien yhtiöiden kohdalla taseesta suurin osa muodostuu kiinteästä lentokalustosta, joka tarkoittaa sitä, että yhtiöt omistavat koneet itse. Ryanair on selkeästi hyötynyt enemmän investoinneistaan uusiin koneisiin, joka vaikutti myös myynnin kasvuun. Uudet lentokoneet vaikuttavat luultavasti asiakkaiden päätöksiin valita Ryanair Easyjetin sijasta, sillä niitä pidetään yleensä turvallisina ja käyttömukavuuden on panostettu. Koska lippujen hinnoissa ei luultavasti löydy paljon eroavaisuuksia näiden yhtiöiden välillä, vaikuttavat esimerkiksi edellä mainitut asiat asiakkaiden valintaan.

Kokonaispääoman tuoton ohjearvot ovat seuraavat:

yli 10 % → hyvä   5-10 % → tyydyttävä   alle 5 % → heikko

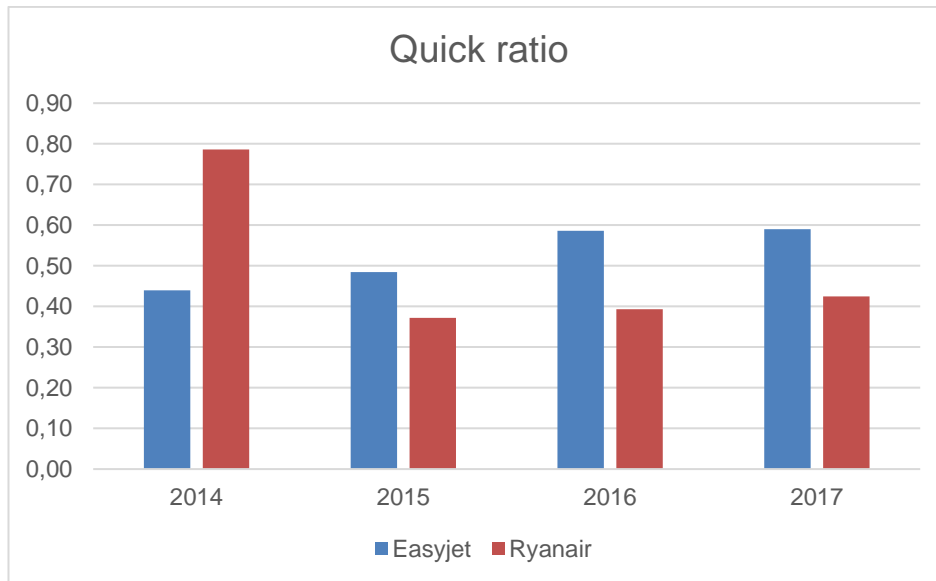
(Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2017, 67.)

Ohjearvojen mukaan molempien yhtiöiden tilanne on kokonaisuudessaan hyvä. Kummankaan yhtiön tulos ei ole missään vaiheessa mennyt heikon puolelle, vaan tulokset ovat olleet huonoimmillaankin vähintään tyydyttävällä tasolla.

5.3 Maksuvalmiuden vertailu

Quick ratio

Kuviossa 23 on molempien yhtiöiden quick ratio -tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Kuvion 23 mukaan Easyjetin tilanne on quick ratiossa parempi kuin Ryanairin. Ensimmäisenä vertailuvuotena Ryanairin tulos on parempi, mutta tämän jälkeen Easyjet saa nostettua tulostaan Ryanairin ohi trendin ollessa kasvava kaikkina seuraavina vuosina. Ryanairin luvut puolestaan pysyvät melko tasaisina vuoden 2015 rajun laskukauden jälkeen.

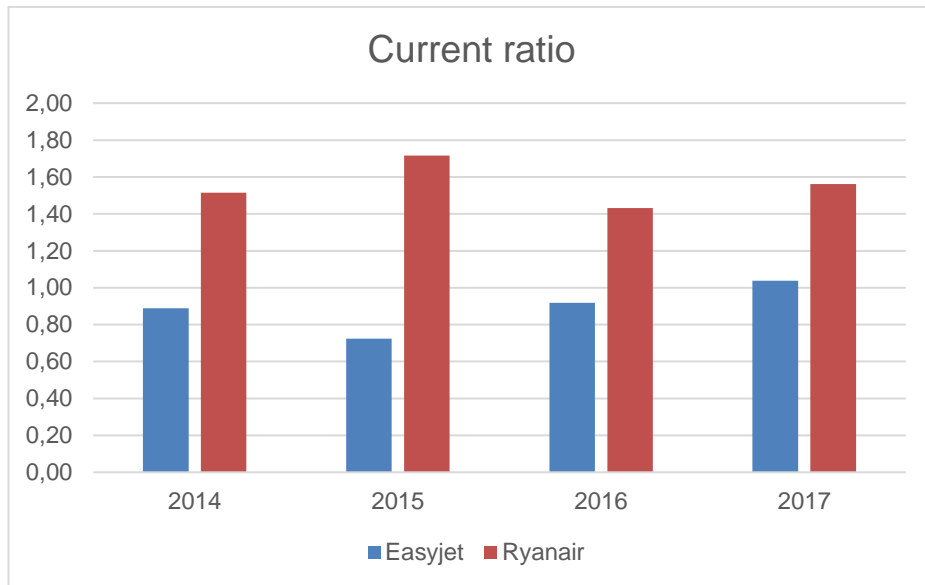
Kuvio 23. Quick ratio.

Quick ratio -tulosten vertailu

Kuvion 23 perusteella voidaan päätellä, että Easyjetin rahoitusomaisuus kattaa paremmin yhtiön lyhytaikaiset velat kuin Ryanairilla. Vaikka Ryanair on ollut monissa edellisissä tunnusluvuissa Easyjetin edellä, on sen lyhytaikaiset velat kuitenkin suuremmat Easyjetin nähden. Ryanair on selkeästi ottanut enemmän riskiä kasvattaessaan velkaansa rahoitusomaisuuteensa nähden, joka on toisaalta myös ollut kannattavaa tarkastellessa esimerkiksi myyntiin liittyviä lukuja. Riskin ollessa korkealla myös tuotto on tällöin suurempaa. Tämän tunnusluvun myötä voisi sanoa Easyjetin maksuvalmiuden olevan parempi kuin Ryanairilla, jolloin se suoriutuu veloistaan suuremmalla todennäköisyydellä kuin Ryanair.

Current ratio

Kuviossa 24 on kuvattuna yhtiöiden current ratio -tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Kuvion 24 perusteella Ryanairin current ratio -luku on kahtena ensimmäisenä vertailuvuotena selkeästi parempi. Easyjet saa kuitenkin nostettua omaa lukuaan vuoden 2015 jälkeen, mutta jää kuitenkin selkeästi Ryanairia jälkeen kaikkina vuosina.

Kuvio 24. Current ratio.

Current ratio -tulosten vertailu

Kuviossa 24 olleiden current ratio -tulosten mukaan Ryanair on parempi kuin Easyjet, kun rahoitusomaisuuteen on lisätty vaihto-omaisuus. Huolimatta siitä, että Ryanair oli heikompi quick ration tunnusluvussa, current ration mukaan se selviytyy maksuistaan vähemmällä kustannuksella kuin Easyjet. Ryanairilla on luultavasti Easyjettiin verrattuna enemmän käytössään likvidejä varoja, jotka ovat helposti muutettavissa rahaksi.

Current ration ohjearvot ovat:

yli 2 → hyvä

1-2 → tyydyttävä

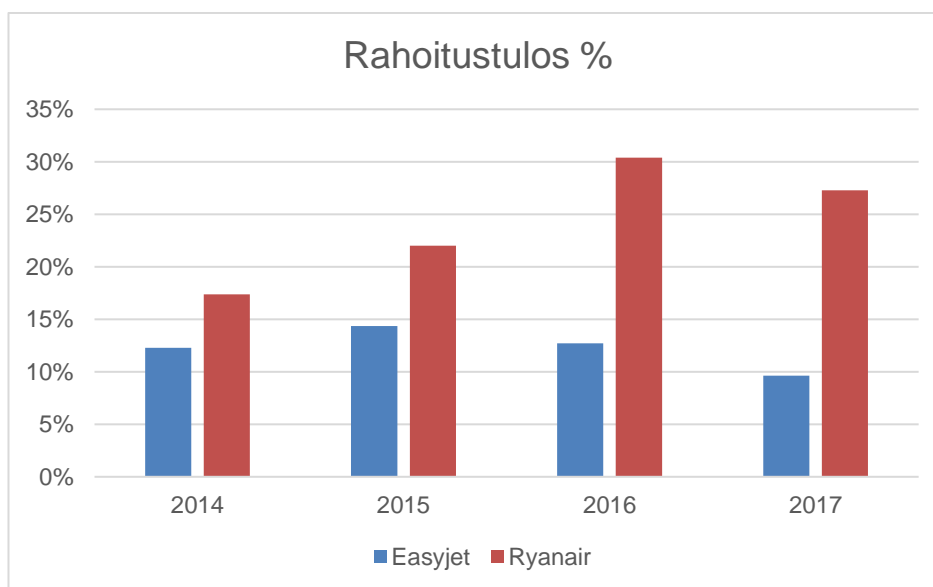
alle 1 → heikko

(Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2017, 75.)

Ohjearvojen mukaan Ryanairin luvut ovat tyydyttävällä tasolla kaikkina vuosina. Easyjetin vastaavat luvut ovat kaikkina vuosina heikkoja lukuun ottamatta vuotta 2017, jolloin se pääsee juuri ja juuri tyydyttävälle tasolle.

Rahoitustulosprosentti

Kuviosta 25 löytyy yhtiöiden rahoitustulosprosentit vuosilta 2014–2017. Kuviosta 25 näkyy, kuinka Ryanairin luvut ovat kaikkina vuosina Easyjetia paremmat. Easyjetin luvut kääntyvät laskuun vuoden 2015 jälkeen, jolloin ne laskevat tasaiseen tahtiin aina viimeiseen vertailuvuoteen saakka.

Kuvio 25. Rahoitustulos %.

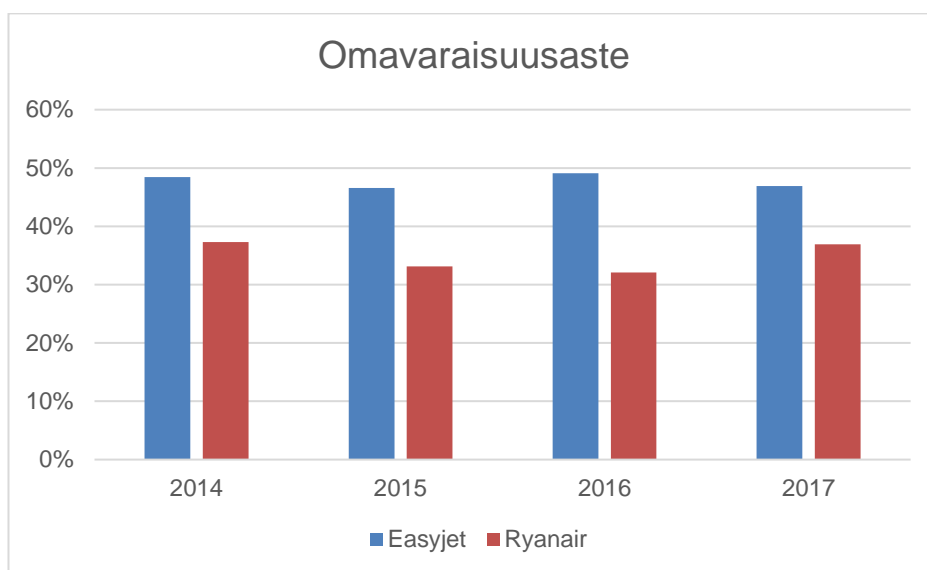
Rahoitustulosten vertailu

Rahoitustulosprosentit kertovat näiden yritysten kohdalla sen, että Ryanair selviytyy Easyjetia paremmin lainoistaan, käyttöpääoman lisääntymisestä sekä investoinneistaan liiketoiminnasta saatujen tulojensa avulla. Ryanairin kannattavuudesta kertovat luvut olivatkin kuvioiden 17–22 perusteella hyvällä tasolla, joten tämä kompensoi hyvin rahoitustulosprosentin tulosten kanssa. Rahoitustuloksen lukuja käyttävät pääasiassa rahoittajat, joten heidän näkökulmastaan Ryanairin tilanne on kuvion 25 perusteella todella hyvä. Tällöin Ryanairin omistajien voitonjakoon on riittänyt tarpeeksi rahaa, jotta sijoittajien tuottovaatimukset on saatu toteutettua. Easyjetin tilanne on kuvion 25 mukaan taas pudonnut vuosi vuodelta alaspäin, joka voi vaikuttaa omistajien voitonjakotarpeiden tyydyttämiseen. Aiemmin on kuitenkin todettu sijoittamisen lentoyhtiöihin olevan riskialtista, mutta korkea riski antaa toisaalta lupauksen myös korkeammasta tuotto-odotuksesta. Tämän tunnusluvun lisäksi on hyvä myös tarkastella yhtiöiden omavaraisuutta ja nettovelkaantumista, jotka kertovat siitä, kuinka velkainen yhtiö todellisuudessa on.

5.4 Vakavaraisuuden vertailu

Omavaraisuusaste

Kuviossa 26 on Easyjetin ja Ryanairin omavaraisuusasteet vuosilta 2014–2017. Kuviossa 26 on tulkittavissa, että Easyjetin omavaraisuusaste on kaikkina vertailuvuosina Ryanairia parempi. Easyjetin luvut pysyvät aika lailla tasaisina, kun taas Ryanairilla omavaraisuusaste lähtee laskemaan vuoden 2014 jälkeen. Vuonna 2017 Ryanair pystyy taas nostamaan lukuaan hieman.

Kuvio 26. Omavaraisuusaste.

Omavaraisuusasteiden vertailu

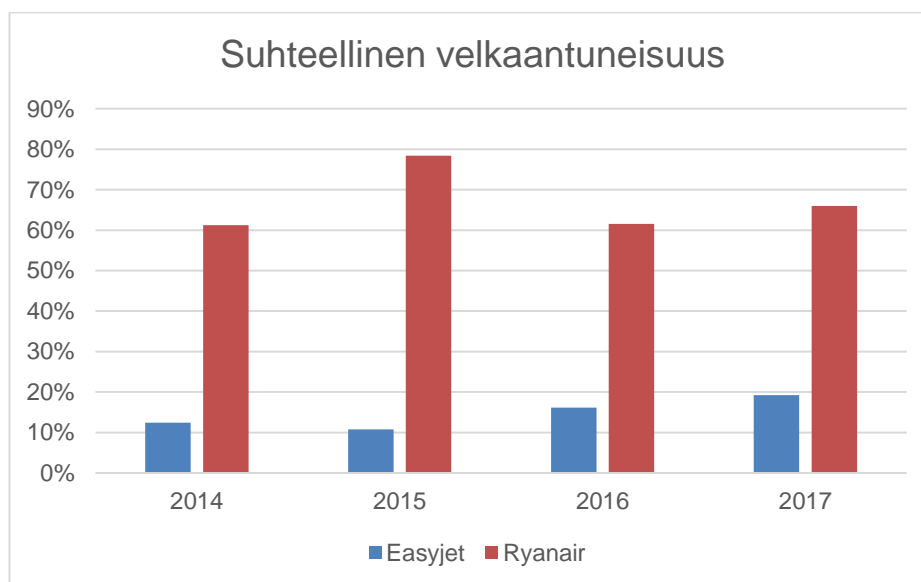
Kuviossa 26 ilmenneiden tulosten mukaan Easyjetin omaisuus on rahoitettu suurimmalta osin omilla varoilla, jolloin vierasta pääomaa (eli velkaa) ei ole niin paljon. Tämä tarkoittaa sitä, että Easyjet selviää paremmin mahdollisista tappiovuosista sekä pitkäaikaisten velkojen maksusta. Mitä korkeampi tämä luku on yrityksessä, sen vakavaraistempi yritys on. Vertailun perusteella siis Easyjet on vakavaraistempi yritys kuin Ryanair, jolloin se pärjää oman pääomansa varassa paremmin pidemmällä aikavälillä. Ryanair puolestaan on kuvion 26 perusteella Easyjetiin nähden velkaisempi yritys, jolloin suurin osa yrityksen varoista koostuu lainatusta rahasta. Joten vaikka aiemmin olleessa rahoitustuloksessa Ryanairin tilanne näytti paremmalta kuin Easyjetin, on hyvä tarkastaa kyseisen tunnus-

luvun lisäksi myös yhtiön omavaraisuusaste. Vaikka Ryanair vaikuttaisi hyvältä sijoituskohteelta rahoitustuloksen perusteella, kannattaa ottaa myös huomioon omavaraisuusasteen myötä tullut yhtiön velkaantuneisuus.

Kuitenkaan liian suuri omavaraisuusaste ei ole yritykselle hyväksi, vaan velasta voi olla myös hyötyä. Jos yritys pystyy ansaitsemaan lainaamilleen rahoilleen suuremman tuoton kuin mitä se joutuu maksamaan niistä korkoa, syntyy velan vipuvaikutus. Oma pääoma kasvaa vieraan pääoman avulla, jota ei tapahtuisi käytettäessä pelkästään oman pääoman tuottoja. Jos taas vieraan pääoman tuotto jää alle sen, mitä velkojen korot maksavat, on vipuvaikutus tällöin negatiivinen. Tässä tapauksessa oman pääoman tuotto jää alhaisemmaksi kuin mitä se olisi ilman vierasta pääomaa. (Velan vipuvaikutus. 2018.)

Suhteellinen velkaantuneisuus

Kuviosta 27 löytyy molempien yhtiöiden suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Kuviosta 27 huomaa, että Ryanair on selkeästi velkaantuneempi yhtiö kuin Easyjet. Erot velkaantuneisuudessa yhtiöiden välillä ovat huikeat kaikkina vuosina. Ryanairin velkaantuminen on kaikkina vuosina yli 60 prosentin luokkaa, kun taas Easyjetin luku pysyy vastaavasti alle 20 prosentissa.

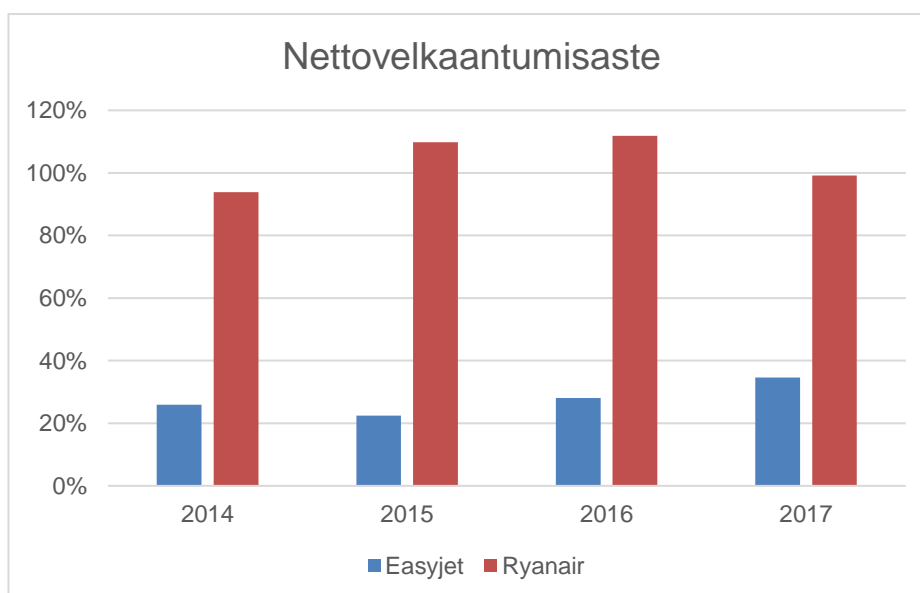
Kuvio 27. Suhteellinen velkaantuneisuus.

Suhteellisen velkaantuneisuuden vertailu

Ryanairin velkaantuneisuus näkyy hyvin kuvion 27 lukujen perusteella. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä hyvää käyttökatetta, joka Ryanairin tapauksessa olikin hyvällä mallilla kuviossa 18 esitettyjen tulosten perusteella. Ryanairin velat ovat liikevaihtoon verrattessa korkeat, mutta hyvän käyttökatteensa perusteella se näyttäisi selviytyvän lainojensa maksuista kunnialla. Easyjetin luvut ovat taas todella minimaaliset kuvion 27 mukaan, jolloin sen velat liikevaihtoon nähden eivät ole kovinkaan suuret. Ryanair on selkeästi liikkeellä riskisemmällä liiketoimintataktiikalla kuin Easyjet. Riski on ainakin tähän mennessä tuottanut tulosta ottaen huomioon, että Ryanairin kasvun ja kannattavuus ovat hyvällä mallilla. Tätä tunnuslukua tarkastellessa on kuitenkin otettava huomioon se, että yhtiöiden käyttö-omaisuudet voivat olla eri-ikäiset tai poistomenetelmät voivat poiketa toisistaan.

Gearing (nettovelkaantumisaste)

Kuviossa 28 on yhtiöiden gearingin eli nettovelkaantumisasteiden luvut vuosilta 2014–2017. Kuviossa 28 näkee selkeästi, kuinka Ryanairin nettovelkaantumisaste on korkeammalla kuin Easyjetin. Easyjetin lukujen ollessa kaikkina vuosina alle 40 prosentin on Ryanairin luvut vastaavasti koko ajan yli 90 prosentin. Yhtiöiden ero on tunnuslukuja vertaillen todella suuri.

Kuvio 28. Nettovelkaantumisaste.

Nettovelkaantumisen vertailu

Kuviossa 28 olevien nettovelkaantumistasien lukujen perusteella on viimeistään ilmeistä, että Ryanairilla on enemmän vierasta pääomaa omaan pääoman nähden kuin Easyjetillä. Kuten jo suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvusta kävi ilmi, Ryanair on todella velkainen yritys. Pidemmällä aikavälillä velkojen kasvattaminen on kuitenkin aikamoista uhkapeliä: jos velat kasvavat liian suuriksi, on suurena vaarana konkurssiin ajautuminen. Velkaantuminen myös rajoittaa yrityksen päätöksen tekoa, sillä vieraalla pääomalla on olemassa tiukkoja ehtoja, jotka voivat rajoittaa varojen käyttämistä. Korkea velkaantuminen voi myös estää lisälainojen saamisen rahoittajilta, jotta yritys voisi kasvaa ja kehittyä. Nettovelkaantumisen ohjearvoiksi annetaan seuraavat määritelmät:

alle 10 % → erinomainen	120–200 % → välttävä
10–60 % → hyvä	yli 200 % → heikko
60–120 % → tyydyttävä	(Nettovelkaantumisaste- %. 2018.)

Easyjetin tunnusluku pysyy kaikkina vuosina hyvänä. Ryanairin vastaavat luvut taas sijoittuvat tyydyttävän luokituksen piiriin. Easyjetin ja Ryanairin hurjasta keskinäisestä eroista huolimatta kummankin tilanne on taulukkoon nähden keskivertoa parempi.

5.5 Päätelmät

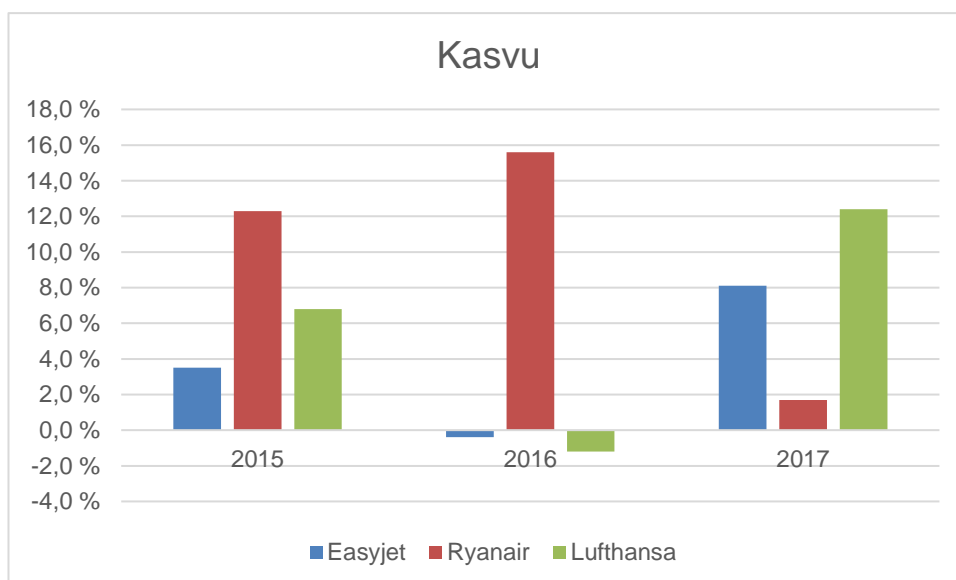
Kun Easyjetin ja Ryanairin kasvun, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja on vertailtu keskenään, voisi sanoa, että Ryanair on kasvun, kannattavuuden ja maksuvalmiuden puolesta vahvoilla. Easyjetin vakavaraisuus on taas tunnuslukujen valossa parempi, joka johtuu suurimmalta osin Ryanairin suurista veloista. Ryanairin liiketoiminta tuottaa paremmin ja se selviytyy velkojensa maksusta vähemmillä kustannuksilla kuin Easyjet, mutta Easyjetin pääoman rakenne on vakaamalla pohjalla oman ja vieraan pääoman keskinäisessä suhteessa. Johtopäätöksenä voisi sanoa, että Ryanairin liiketoiminta perustuu enemmän riskien ottamiseen kuin Easyjetillä, joka on liiketoiminnan tuottoa tarkastellessa tuottanut tulosta. Jää nähtäväksi, saako Ryanair pidettyä velkaantumisen kurissa, vai tuleeko se aiheuttamaan ongelmia tulevaisuudessa.

6 Vertailu Lufthansaan

Jotta vertailussa saataisiin jonkinlainen kuva siitä, miten Easyjet ja Ryanair pärjäävät isompia lentoyhtiöitä vastaan, otettiin vertailuun mukaan vielä yksi suurin piirtein samoilla reiteillä operoiva lentoyhtiö. Kyseiseksi lentoyhtiöksi valikoitui saksalainen Lufthansa, joka on yksi maailman suurimmista lentoyhtiöistä. Lufthansan kasvun sekä omavaraisuusasteen luvut ovat otettu yhtiön vuosikertomuksista vuosilta 2015–2017. (Lufthansa. Annual report 2015–2017, Lufthansa Group.) Kokonaispääoman tuotto (ROA) ja quick ratio ovat taas poimittu Morning star -nimiseltä sivustolta, jossa ne oli laskettu valmiiksi. (Deutsche Lufthansa AG. Key Ratios. 2018.)

6.1 Kasvu

Kuviosta 29 löytyy Easyjetin, Ryanairin sekä Lufthansan kasvuprosentit vuosilta 2014–2017. Kuviosta 29 näkee, kuinka Lufthansan kasvu ei ole ollut kovin merkittävää Easyjetin ja Ryanairiin verrattuna. Vuosi 2016 on ollut mielenkiintoisin vuosi kasvun suhteen, kun sekä Easyjet että Lufthansan luvut ovat negatiivisia Ryanairin kasvun ollessa voimakkainta näistä kolmesta. Viimeisenä vertailuvuotena Lufthansa saa nostettua tulostaan eniten, kun taas Ryanairin kasvu hidastuu huomattavasti.

Kuvio 29. Liiketoiminnan muutos %.

Lufthansa kärsi myös Easyjetin ja Ryanairin tavoin terrori-iskuista ja lakoista. Myöskin Britannian ero EU:sta vaikutti Lufthansan liiketoimintaan. Kuvion 29 mukaan vuosi 2016 oli erityisen vaikea Lufthansalle johtuen se omien lentäjien lakosta. Lufthansan lentäjät lakkoilivat palkkakiistan takia, joka vaikutti yli 900 lennon peruuntumiseen. Tällä oli vaikutus lähes 100 000 matkustajaan. (900 lentoa peruttu – Lufthansan lentäjälakko vaikuttaa 100 000 matkustajaan. 2016.) Lufthansan lentäjien lakot jatkuivat pitkin vuotta, joka vaikutti negatiivisesti liiketoimintaan. Vuonna 2017 Lufthansa sai operoida osan konkursiin menneiden Air Berlinin lennoista, joka luultavasti vaikutti siihen, että liiketoiminta lähti kuvion 29 mukaan kasvuun.

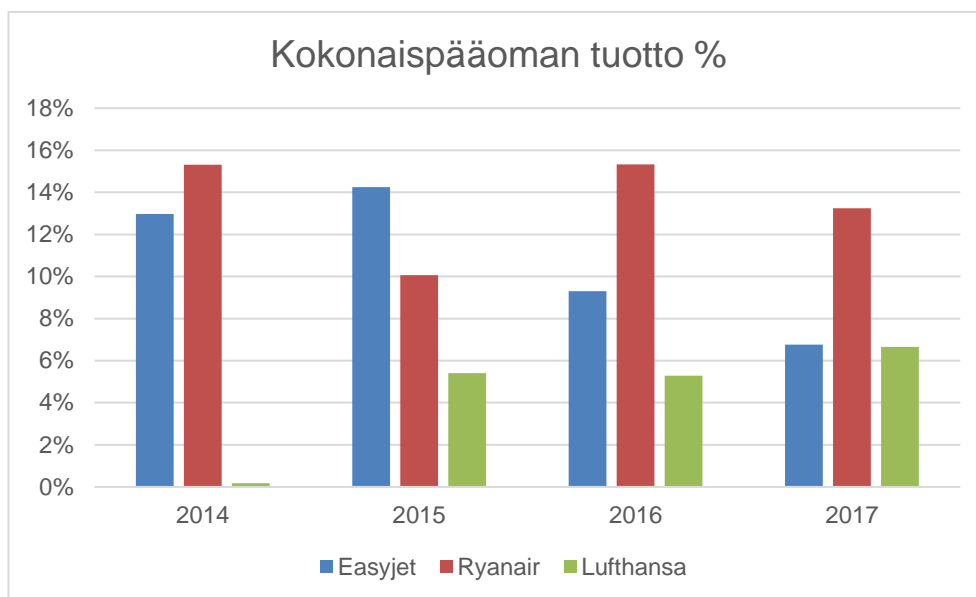
Easyjetin ja Ryanairin kuvion 29 mukainen kasvu on luultavasti seurausta siitä, että asiakkaiden halu matkustaa edullisemmin on lisääntynyt. Asiakkaat ovat huomanneet, että myös halvemmilla lentoyhtiöillä pääsee samoihin määränpäihin yhtä turvallisesti ja nopeasti kuin kauemmin alalla olleilla, tutuimmilla lentoyhtiöillä. Tulevaisuudessa asiakkailla tulee varmasti olemaan yhä enemmän valinnan varaa lentoyhtiöiden osalta, joten isompien yhtiöiden on keksittävä uusia keinoja, jotta he pystyvät kilpailemaan asiakkaista halpoja hintoja vastaan.

6.2 Kannattavuus

Kannattavuudessa vertailtavaksi luvuksi on otettu kokonaispääoman tuottoprosentti, sillä se on tärkeä tunnusluku erityisesti lentoyhtiöiden kohdalla. Tähän tunnuslukuun vaikuttaa voimakkaasti kiinteään lentokaluston osuus, joka on tärkeä mittari ilmailualan luvuissa.

Kokonaispääoman tuottoprosentti

Kaikkien kolmen yhtiöiden kokonaispääoman tuoton tunnusluvut ovat kuvattuna kuviossa 30 vuosilta 2014–2017. Lufthansan luvut ovat kuvion 30 mukaan Easyjetin ja Ryanairiin verrattuna kovin alhaiset. Vuonna 2014 Lufthansan tuotto oli hädän tuskin nollan yläpuolella, mutta seuraavina vuosina trendi on ollut nouseva. Kuitenkin se jää kauas taakse muihin yhtiöihin verrattuna.

Kuvio 30. Kokonaispääoman tuotto %.

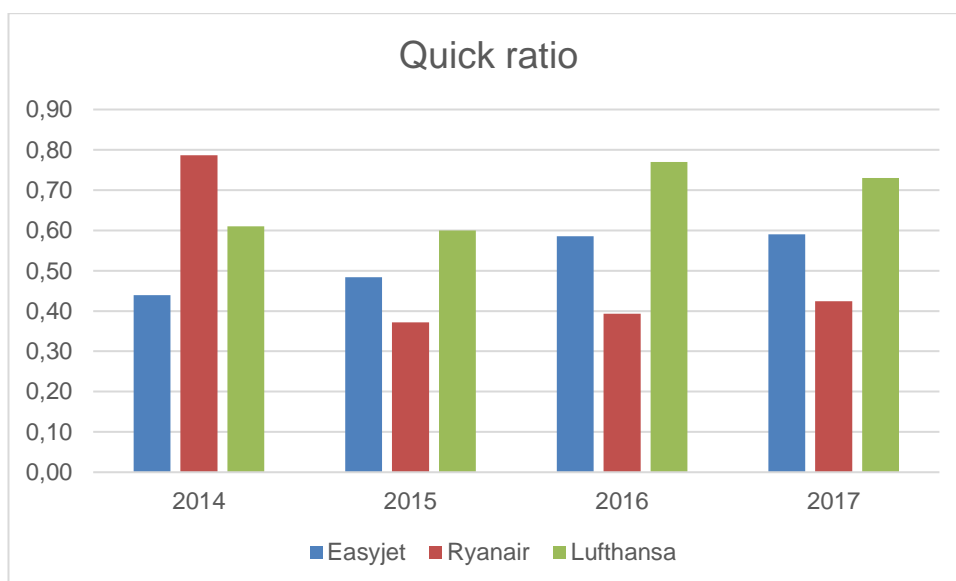
Lufthansan kyky huolehtia kokonaispääomastaan on kuvion 30 mukaan huonompi kuin Easyjetillä tai Ryanairilla. Tämä kertoo siitä, ettei se pysty tuottamaan tarpeeksi tuottoa pääomalle liiketoiminnallaan. Lukuja voidaan pitää yllättävinä, sillä Lufthansa ollessa yksi maailman suurimmista lentoyhtiöistä luulisi sen tuottavan tarpeeksi arvoa siihen sitoutuneille resursseille. Näiden tulosten perusteella on tulkittavissa, ettei Lufthansalle kannata myöntää rahoitusta sen tuottaessa näin huonosti lisäarvoa sijoituksille. Kuviosta 30 voi päätellä sen, että Easyjetin ja Ryanairin liiketoiminnan tuotto on paremmassa suhteessa pääomaan, joten niihin sijoitetut varat tuottavat hyvin liiketoiminnan tuottoon nähden.

6.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiuden tunnusluvuista vertailussa oli quick ratio, koska lentoyhtiöillä on tyypillisesti paljon velkaa johtuen suurista investoinneista. Tämän takia on tärkeää selvittää, kuinka paljon yhtiöillä on varattuna likvidejä varoja lyhyellä aikavälillä verrattuna lyhytaikaisiin velkoihin. Ne pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät 12 kuukaudessa, ovat osa lyhytaikaisia velkoja maturiteettinsa (eli juoksuaikansa) vuoksi.

Quick ratio

Kuviosta 31 löytyy kolmen vertailtavan yhtiön quick ratio -tunnusluvut vuosilta 2014–2017. Kuvion 31 mukaan Lufthansan quick ratio on parempi kuin Easyjetin tai Ryanairin, lukuun ottamatta ensimmäistä vertailuvuotta, jolloin Ryanairin luku on yhtiöistä paras. Ryanairin luku kuitenkin putoaa Easyjetiin ja Lufthansaan nähden ollen selkeästi huonoin kolmena seuraavana vuotena. Easyjetin quick ratio puolestaan nousee tasaiseen tahtiin kaikkina vuosina.

Kuvio 31. Quick ratio.

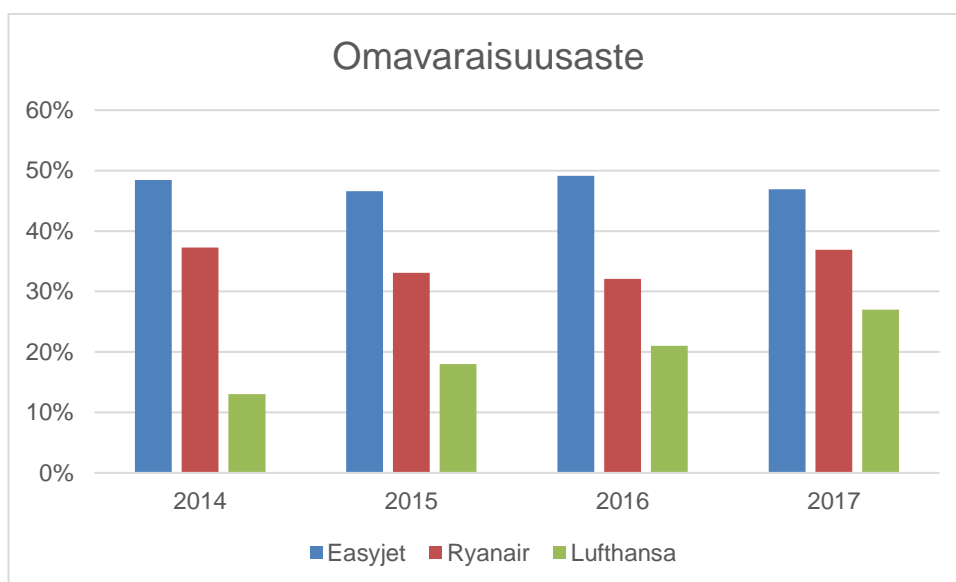
Lufthansan quick ratio on kuvion 31 perusteella paras yhtiöiden välisessä vertailussa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että Lufthansa selviytyy parhaiten lyhytaikaisista veloistaan rahoitusomaisuutensa avulla. Lufthansa on kuitenkin selkeästi vertailtavista lentoyhtiöistä suurin, joten sillä on oletettavasti olemassa myös enemmän rahoitusomaisuutta. Lentoyhtiöiden varat ovat suurimmalta osin kiinni sellaisessa omaisuudessa, jota ei ole helppoa muuttaa nopeasti rahaksi (esimerkiksi kalusto). Siksi tämä tunnusluku on hyvä keino saada selville yhtiöiden likvidien varojen tilanne, joka kertoo kyvystä suorittaa maksuista nopeallakin aikataululla. Tämä kertoo yrityksen hyvästä suunnittelukykyvystä varautua yllättäviin ja nopeisiin maksutilanteisiin. Lufthansalla on selkeästi olemassa eniten sellaisia varoja, joita voidaan tarvittaessa muuttaa nopeasti rahaksi, kun taas Easyjetin ja Ryanairin varat ovat enemmän sidottua omaisuutta.

6.4 Vakavaraisuus

Vakavaraisuutta vertaillessa Lufthansaan tunnusluvuksi otettiin omavaraisuusaste. Omavaraisuuden avulla voidaan tarkastella yhtiöiden vakavaraisuutta pidemmällä aikavälillä, joka on olennaista tässä tapauksessa, sillä investoinnit ovat suuria lähes kaikilla lentoyhtiöillä.

Omavaraisuusaste

Kuviossa 32 on vertailtavien yhtiöiden omavaraisuusasteet vuosilta 2014–2017. Kuviossa 32 näkee, kuinka Lufthansa jää aika selkeästi omavaraisuudessa sekä Easyjetin että Ryanairin luvuista jälkeen. Lufthansan omavaraisuusaste tosin nousee kuvion 32 mukaan tasaisesti vertailuvuosien saatossa. Yhtiötä vertaillessa Lufthansalla näyttäisi olevan eniten vierasta pääomaa verrattuna Easyjetin ja Ryanairiin.

Kuvio 32. Omavaraisuusaste.

Lufthansan ollessa suurempi toimija kuin Easyjet tai Ryanair sen tarvitsee tehdä vielä suurempia ja laajempia investointeja esimerkiksi uuteen kalustoon. Investoinnit luonnollisesti vievät paljon varoja, joten jos oma pääoma ei riitä, on yrityksen otettava lainaa. Easyjet ja Ryanair pärjäävät kuvion 32 mukaan omavaraisuusasteessa hyvin Lufthansaan nähden. Ottaen huomioon Lufthansan suuremman koon, Easyjetin ja Ryanairin oman pääoman asema on vakaamalla tasolla kuin Lufthansan, mikä on yhtiöiden kokoja

tarkastellessa jopa yllättävää. Lufthansan ollessa niin suuri toimija luulisi sen oman pääoman olevan vakaammalla tasolla kuin mitä tulokset antavat olettaa. Lufthansa on Ryanairin tavoin ottanut enemmän riskiä kasvattaessaan vierasta pääomaa, joka hallittuna voi olla tuottava päätös yrityksen liiketoiminnan kannalta.

6.5 Päätelmät

Easyjet ja Ryanair pärjäsivät vertailussa Lufthansaan nähden hyvin. Mitään suuria eroavaisuuksia ei löytynyt kummankaan yhtiön kohdalla oikeastaan minkään tunnusluvun kohdalla, joka oli paikoitellen jopa yllättävää. Lufthansan ollessa kuitenkin sen verran suurempi toimija verrattuna Easyjetiin ja Ryanairiin olisi luullut joidenkin tunnuslukujen olevan selvästi parempia. Kaikkien yhtiöiden kohdalla oli nähtävissä se, että velkaosuudet olivat suuria. Uuden kaluston hankkiminen ei ole halpaa, mutta uusien koneiden hankkiminen on kuitenkin pitkän aikavälin sijoitus. Jos yhtiöt eivät pysty panostamaan lentämäänsä kalustoon, asiakkaat valitsevat suurella todennäköisyydellä sellaisen lentoyhtiön, joka on tämän panostuksen tehnyt.

Teknologian kehittyessä uusimmissa konemalleissa on entistä paremmat turvallisuuteen ja mukavuuteen liittyvät ominaisuudet, jotka vaikuttavat yhä enemmän kuluttajien valintoihin nykypäivänä. Uudet koneet ovat yleensä kuluttajien mielestä turvallisia, ympäristöystävällisiä sekä hiljaisempia kuin vanhemmat koneet, joten lentoyhtiön valintaan vaikuttaa suuresti hankitun kaluston laatu. Lentokoneet ovat lentoyhtiöiden kohdalla myytävän palvelun väline, jolloin niihin on satsattava paljon, jotta asiakastyytyväisyys pysyisi korkealla.

Kuten aiemmin on mainittu, liian suuriin velkojen määrään sisältyy aina riski siitä, ettei yrityksen maksukyky riitä niistä selviämiseen. Tästä syystä lentoyhtiöiden toiminta on hyvinkin riskialtista ja parhaiten pärjää ne yhtiöt, jotka osaavat tasapainotella velan ja oman pääoman välillä oikeassa suhteessa. Mikään kolmesta vertailtavasta yhtiöstä ei erottunut muiden yläpuolelle minkään tunnusluvun suhteen, joka kertoo toimialalla olevien yhtiöiden suurin piirtein samanlaisesta liiketoimintamallista.

7 Yhteenveto

7.1 Johtopäätökset

Ilmailualalla kilpailu on nykypäivänä erittäin kovaa. Kysyntään vaikuttavat erityisesti kausivaihtelut, kuten esimerkiksi pyhät ja asiakkaiden loma-ajat. Potentiaalisia asiakkaita pyritään houkuttelemaan eri lentoyhtiöissä hinnalla, palveluilla, kumppanuuseduilla (esimerkiksi hotellien kanssa tehtävät yhteistyöt), kanta-asiakasohjelmilla sekä lentoaikataulujen sopivuuksilla. Kilpailustrategioita voi olla lukemattomia kilpaillessa asiakkaiden huomiosta. Pisimmän korren vie yleensä se, joka saa houkuteltua asiakkaat luokseen tarjoamalla parhaimmat vaihtoehdot valita juuri kyseinen lentoyhtiö.

Easyjetin ja Ryanairin taktiikka perustuu selkeästi hinnoitteluun. He ovat rakentaneet maineensa halpalentoyhtiöinä, jotka pystyvät tarjoamaan asiakkailleen mahdollisuuden lentää samoihin kohteisiin kuin suuremmat lentoyhtiöt, mutta halvemmalla hinnalla. Easyjetin ja Ryanairin on kuitenkin tehtävä töitä maineensa eteen, sillä ihmisillä on usein ennakkoluuloja liittyen turvallisuuteen ja palvelun laatuun. Yleisesti ajatellaan, että jos jokin asia on liian edullinen, se on myös huonolaatuinen. Easyjet ja Ryanair ovat pyrkineetkin korostamaan olevansa samanveroisia muiden tunnetumpien ja luotettavimpien lentoyhtiöiden kanssa.

Easyjetin ja Ryanairin talouden kokonaiskuva on hyvä vuosilta 2014–2017. Ryanair pärjää kannattavuudessa ja maksuvalmiudessa Easyjetia paremmin, mutta se on toisaalta todella velkainen verrattuna Easyjetiin. Tämän takia onkin tärkeää tarkastella kaikkia tunnuslukuja yritystä analysoitaessa. Yleinen katsaus nimittäin antaisi sellaisen kuvan, että Ryanair olisi selkeästi Easyjetia parempi monessakin suhteessa. Kuitenkin kun mukaan otetaan yritysten pääomien rakenteet, on tilanne tyystin erilainen. Karkeasti voisi sanoa, että Ryanair pärjäsikin paremmin myynnin suhteen, mutta Easyjetin varat ovat taas vakaammalla tasolla.

Analyysin tunnuslukuja katsellessa täytyy myös osoittaa tiettyä kriittisyyttä. Ilmailualan liittyy paljon sellaisia epävarmuustekijöitä, joihin ei voi varautua eikä vaikuttaa. Yksi suurimmista tällaisista ilmiöistä on sää. Jos se on niin huono, että joitakin lentoja joudutaan perumaan, se vaikuttaa suoraan liikevaihtoon sekä aiheuttaa lisäkustannuksia. Easyjetin ja Ryanairin lentoreitit ovat yleensä myös suhteellisen lyhyitä, joten polttoainetta kuluu tällöin enemmän. Tämä johtuu siitä, että laskut ja nousut kuluttavat polttoainetta paljon,

jolloin pidempään kestävä tasainen lento olisi kustannusten puolesta alhaisempi. Polttoaineen kustannukset ovatkin yksi suurimpia kulueriä molemmilla yhtiöillä. Koneet tankataan yleensä täyteen matkoja varten, joten yhtiöiden kohdalla on olennaista myös se, kuinka täysinä lennot saadaan lennettyä, jolloin tehdystä matkasta saataisiin kaikki hyöty irti.

Suuriin lainamääriin liittyen on muistettava myös se, että tavalliset pankit eivät myönnä lentoyhtiöille lainoja, vaan ne ovat siihen erikoistuneita yhtiöitä. Tällöin lainarahan kustannukset saattavat olla paljon suurempia, kuin mitä ne olisivat tavallisten pankkien kanssa. Markkinoilla on myös olemassa vain kaksi olennaista lentokoneita valmistavaa yhtiötä: Boeing ja Airbus. Koska Easyjet käyttää pelkästään Airbusin koneita ja Ryanair Boeingin, on heidän päätäntävalta uusien koneiden hankintahinnoista lähes olematon. Toisin sanoen yhtiöt eivät voi kilpailuttaa eri valmistajia, jolloin ne eivät pääse myöskään vaikuttamaan koneiden hankintahintoihin kovinkaan paljoa.

Erilaiset yhteiskunnalliset asiat, kuten lakot ja terrorismi vaikuttavat myös suoraan lentoyhtiöiden liiketoimintaan. Jos asiakkaat päättävät matkustaa muilla kulkuvälineillä tai vastaavasti päättävät olla matkustamatta ollenkaan, tällä on välitön yhteys yhtiöiden liikevaihtoon. Nämä asiat ovat sellaisia, joihin ei mitenkään voida varautua etukäteen, joten ilmailuala onkin todella herkkä yhteiskunnassa tapahtuville ilmiöille.

Huolimatta edellä mainituista seikoista on matkustaminen kuitenkin lisääntynyt viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti. Syynä tähän voidaan pitää esimerkiksi lipujen hintojen alenemista sekä suorien lentoyhteyksien lisääntymistä. Esimerkiksi näiden seikkojen valossa sekä Easyjetin että Ryanairin tulevaisuus näyttääkin melko valoisalta. Tarkastellessa yhtiöiden kasvua, kannattavuutta, maksuvalmiutta sekä vakavaraisuutta molempien tilanne näyttää tunnuslukujen valossa hyvältä. Ainoa tekijä, joka voisi uhata molempien liiketoimintaa, on velkojen suuruus. Jos ne saadaan pidettyä kohtuullisella tasolla, voi molempien toiminta jatkua yhtä mallikkaana myös tulevaisuudessakin.

7.2 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville tilinpäätösanalyysin avulla se, millainen taloudellinen tilanne Easyjetillä ja Ryanairilla oli vuosina 2014–2017. Saatujen tunnuslukujen perusteella kyseisiä yhtiöitä vertailtiin toisiinsa ja tuloksia peilattiin viitekehuksesta saatuihin tietoihin. Vertailuun otettiin mukaan myös Lufthansan oleelliset tunnusluvut samoilta vuosilta. Viitekehys muodostui tilinpäätökseen liittyvästä kirjallisuudesta sekä analysoinnin avuksi on myös referoitu kyseisiä lentoyhtiöitä koskevia uutisia vuosilta 2014–2017. Tunnusluvut on laskettu kaavojen avulla tilinpäätöksien luvuista Excel-taulukko-ohjelmalla.

Analysointi osoittautui melko haastavaksi johtuen siitä, että molempien vuosikertomukset ja täten myös tilinpäätöstiedot olivat englanniksi. Ilmailualalla käytetään hieman eri ilmaisuja nimetessä tuloslaskelman ja taseen eriä, joka toi oman haasteensa sille, mitkä erät otetaan mukaan tunnuslukuja laskiessa. Myöskin lentoyhtiöiden tilinpäätökset eivät ole niin suoraviivaisesti tulkittavissa kuin joidenkin muiden yhtiöiden, joten tunnuslukuja laskiessa oli oltava kriittisempi kuin tavallisesti.

Lopuksi kun tunnusluvut sai laskettua, oli luvuista helppo muodostaa vertailuaineisto, jonka avulla analysointi sujui vaivatta. Hyvä asia oli se, että ottaessa Lufthansan mukaan vertailuun, sen tunnusluvut löytyivät valmiiksi laskettuina. Viitekehysten materiaali löytyi myös suhteellisen helposti ja tilinpäätöksen analysoinnista löytyi hyvin tietoa sekä kirjoista että netistä.

Jos olisin tiennyt etukäteen, että itse tunnuslukujen laskeminen olisi niin työlästä, olisin aloittanut tämän vaiheen hieman aikaisemmin. Viitekehysten kirjoittaminen ja vertailujen tekeminen onnistui kuitenkin helpommin ja netistä löydettyjen uutisartikkeleiden avulla saatiin tukea johtopäätösten tekemiseen. Kokonaisuudessaan työ onnistui hyvin ja siitä tuli mielestäni kattava ja selkeä kokonaisuus. Lentoyhtiöiden taloudellisesta tilanteesta ei löydy kovin paljoa tilinpäätösanalyysijä, joten koin mielenkiintoiseksi valita omaan työhöni juuri ilmailualalla toimivat yritykset. Mielestäni ilmailualan yrityksistä voisi tehdä enemmänkin analyysijä ottaen huomioon, että ala poikkeaa jonkin verran ns. tavallisista yrityksistä ja olisi mielenkiintoista nähdä, kuinka herkkä ala on yhteiskunnan muutoksille.

Lähteet

Easyjet. Annual report and accounts 2014. <http://corporate.easyjet.com/~media/Files/E/Easyjet/pdf/investors/result-center-investor/annual-report-2014.pdf>. Luettu 24.9.2018.

Easyjet. Annual report and accounts 2015. <http://corporate.easyjet.com/~media/Files/E/Easyjet/pdf/investors/result-center-investor/annual-report-2015.pdf>. Luettu 24.9.2018.

Easyjet. Annual report and accounts 2016. <http://corporate.easyjet.com/~media/Files/E/Easyjet/pdf/investors/result-center-investor/annual-report-2016.pdf>. Luettu 24.9.2018.

Easyjet. Annual report and accounts 2017. <http://corporate.easyjet.com/~media/Files/E/Easyjet/pdf/investors/results-centre/2017/2017-annualreport-and-accounts-v1.pdf>. Luettu 24.9.2018.

Easyjet 2018. About. Strategy. <http://corporate.easyjet.com/about/strategy> Luettu 16.8.2018.

Halpalentojätti romahti rankasti tappiolle. Taloussanomat. Pörssiutiset. Päivitetty 16.5.2017. <https://www.is.fi/taloussanomat/porssiutiset/art-2000005212779.html>. Luettu 8.10.2018.

Kallunki, Elisa 2015. Yle uutiset. Kerosiinin hinta ei enää vaikuta lentolipun polttoaineliikään. Päivitetty 6.5.2015. <https://yle.fi/uutiset/3-7972695>. Luettu 30.9.2018.

Kallunki, Juha-Pekka & Kytönen, Erkki 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6. painos. Talentum Media Oy, Helsinki.

Kykkänen, Tapani & Leppiniemi, Jarmo 2013. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 8. uud.painos. Sanoma Pro Oy, Helsinki.

Kirjanpitoasetus 30.12.1997/1339. Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Luettu 4.9.2018.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336. Finlex. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu 4.9.2018.

Liikevaihdon kasvu -%. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/toiminnan-laajuus/liikevaihdon-kasvu-prosentti>. Luettu 12.9.2018.

Lufthansa. Annual Report 2015. <https://investor-relations.lufthansagroup.com/fileadmin/downloads/en/financial-reports/annual-reports/LH-AR-2015-e.pdf>. Luettu 10.10.2018.

Lufthansa. Annual Report 2016. <https://investor-relations.lufthansagroup.com/fileadmin/downloads/en/financial-reports/annual-reports/LH-AR-2016-e.pdf>. Luettu 10.10.2018.

Lufthansa. Annual Report 2017. <https://investor-relations.lufthansagroup.com/fileadmin/downloads/en/financial-reports/annual-reports/LH-AR-2017-e.pdf>. Luettu 10.10.2018.

Morning star 2018. Deutsche Lufthansa AG. Key ratios. <http://financials.morningstar.com/ratios/r.html?t=DLAKF>. Luettu 10.10.2018.

Niskanen, Jyrki & Niskanen, Mervi 2003. Tilinpäätösanalyysi. Edita Prima Oy, Helsinki.

Oman pääoman tuotto -%. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe>. Luettu 12.9.2018.

Rahoitustulos ja rahoitustulos -%. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosentti>. Luettu 12.9.2018.

Ranskan lennonjohtajien lakko aiheuttaa merkittävää viivettä lentoliikenteelle. Lentoposti. Päivitetty 26.1.2016. http://www.lentoposti.fi/uutiset/ranskan_lennonjohtajien_lakko_aiheuttaa_merkittavaa_viivetta_lentoliikenteelle. Luettu 6.10.2018

Ryanair 2018. About us. History of Ryanair. <https://corporate.ryanair.com/about-us/history-of-ryanair/>. Luettu 17.8.2018.

Ryanair. Annual report 2014. <https://investor.ryanair.com/wp-content/uploads/2015/04/2014-Annual-Reports-Annual-Report.pdf>. Luettu 26.9.2018.

Ryanair. Annual report 2015. <https://investor.ryanair.com/wp-content/uploads/2015/07/Annual-Report-2015.pdf>. Luettu 26.9.2018.

Ryanair. Annual report 2016. <https://investor.ryanair.com/wp-content/uploads/2016/07/Ryanair-Annual-Report-FY16.pdf>. Luettu 26.9.2018.

Ryanair. Annual report 2017. <https://investor.ryanair.com/wp-content/uploads/2017/07/Ryanair-FY2017-Annual-Report.pdf>. Luettu 26.9.2018.

Ryanairin tulos parani – laajentaa toimintaansa Manner-Euroopassa. Taloussanomat. Päivitetty 30.5.2017. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000005232906.html>. Luettu 8.10.2018.

Salmi, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo?. Edita, Helsinki.

Talouhallintoliitto 2018. Kirjanpidon ABC. Tilikausi ja tilinpäätös. <https://talouhallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos>. Luettu 1.9.2018.

Talouhallintoliitto 2018. Kirjanpidon ABC. Tilikausi ja tilinpäätös. Toimintakertomus. <https://talouhallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos/toimintakertomus>. Luettu 1.9.2018.

Vilkkumaa, Matti 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Yrityskirjat Oy, Helsinki.

Yritystoiminta 2018. Velan vipuvaikutus. <http://www.tieto.osaavayrittaja.fi/velan-vipuvaiutus>. Luettu 31.10.2018.

Yritystutkimus ry 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. uud. painos. Gaudeamus Oy, Helsinki.

900 lentoa peruttu – Lufthansan lentäjälakko vaikuttaa 100 000 matkustajaan. Talouselämä. Päivitetty 23.11.2016. <https://www.talouselama.fi/uutiset/900-lentoa-peruttu-lufthansan-lentajalakko-vaikuttaa-100-000-matkustajaan/1a9c0ed9-191a-367b-b50f-db7e4af0e288>. Luettu 30.10.2018.

Kuviot:

Kuvio 1: Ryanair 2018. About us. Facts and figures. <https://corporate.ryanair.com/about-us/fact-and-figures/>

Kuvio 2: Salmi, Ilari 2012. Mitä tilinpäätös kertoo?. Edita, Helsinki.

Kuvio 3: Liikevaihdon kasvu- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/toiminnan-laajuus/liikevaihdon-kasvu-prosentti>.

Kuvio 4: Liiketulos ja liiketulos- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti>.

Kuvio 5: Käyttökate- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/kayttokate-prosentti>.

Kuvio 6: Nettotulos ja nettotulos- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/nettotulos-ja-nettotulos-prosentti>.

Kuvio 7: Sijoitetun pääoman tuotto- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi>.

Kuvio 8: Oman pääoman tuotto- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/oman-paaoman-tuotto-prosentti-roe>.

Kuvio 9: Kokonaispääoman tuotto- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/kokonaispaaoman-tuotto-prosentti-roa>.

Kuvio 10: Quick ratio. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/maksuvalmius/quick-ratio>.

Kuvio 11: Current ratio. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/maksuvalmius/current-ratio>.

Kuvio 12: Rahoitustulos ja rahoitustulos- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/maksuvalmius/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosentti>.

Kuvio 13: Omavaraisuusaste- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>.

Kuvio 14: Suhteellinen velkaantuneisuus- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/suhteellinen-velkaantuneisuus-prosentti>.

Kuvio 15: Nettovelkaantumisaste- %. Alma Talent 2018. Tunnuslukuopas. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/nettovelkaantumisaste-prosentti-net-gearing>.

Kuviot 16–32: Excel-taulukko

Easyjet tuloslaskelma 2014-2015

Consolidated income statement

	Notes	Year ended 30 September 2015 € million	Year ended 30 September 2014 € million
Seat revenue		4,616	4,462
Non-seat revenue		70	65
Total revenue	25	4,686	4,527
Fuel		(1,199)	(1,251)
Airports and ground handling		(1,122)	(1,107)
Crew		(505)	(479)
Navigation		(313)	(307)
Maintenance		(229)	(212)
Selling and marketing		(102)	(103)
Other costs		(276)	(245)
EBITDAR		940	823
Aircraft dry leasing		(114)	(124)
Depreciation	9	(125)	(106)
Amortisation of intangible assets	8	(13)	(12)
Operating profit		688	581
Interest receivable and other financing income		9	11
Interest payable and other financing charges		(11)	(11)
Net finance charges	2	(2)	–
Profit before tax	3	686	581
Tax charge	5	(138)	(131)
Profit for the year		548	450

Easyjetin tuloslaskelma 2015-2016

Consolidated income statement

	Notes	Year ended 30 September 2016 £ million	Year ended 30 September 2015 £ million
Seat revenue		4,587	4,616
Non-seat revenue		82	70
Total revenue	25	4,669	4,686
Fuel		(1,114)	(1,199)
Airports and ground handling		(1,267)	(1,122)
Crew		(542)	(505)
Navigation		(336)	(313)
Maintenance		(237)	(229)
Selling and marketing		(107)	(102)
Other costs		(296)	(276)
EBITDAR		770	940
Aircraft dry leasing		(103)	(114)
Depreciation	9	(157)	(125)
Amortisation of intangible assets	8	(12)	(13)
Operating profit		498	688
Interest receivable and other financing income		10	9
Interest payable and other financing charges		(13)	(11)
Net finance charges	2	(3)	(2)
Profit before tax	3	495	686
Tax charge	5	(68)	(138)
Profit for the year		427	548

Easyjetin tuloslaskelma 2016-2017

Consolidated income statement

	Notes	Year ended 30 September					
		2017 Headline £ million	2017 Non- headline (note 5) £ million	2017 Total £ million	2016 (restated) Headline (note 1) £ million	2016 (restated) Non- headline (note 5) £ million	2016 (restated) Total (note 1) £ million
Seat revenue		4,958	–	4,958	4,587	–	4,587
Non-seat revenue		89	–	89	82	–	82
Total revenue	26	5,047	–	5,047	4,669	–	4,669
Fuel		(1,062)	–	(1,062)	(1,114)	–	(1,114)
Airports and ground handling		(1,465)	–	(1,465)	(1,267)	–	(1,267)
Crew		(645)	–	(645)	(542)	–	(542)
Navigation		(381)	–	(381)	(336)	–	(336)
Maintenance		(268)	(6)	(274)	(245)	8	(237)
Selling and marketing		(122)	–	(122)	(107)	–	(107)
Other costs		(371)	(18)	(389)	(294)	(2)	(296)
EBITDAR		733	(24)	709	764	6	770
Aircraft dry leasing		(110)	–	(110)	(91)	–	(91)
Depreciation	10	(181)	–	(181)	(157)	–	(157)
Amortisation of intangible assets	9	(14)	–	(14)	(12)	–	(12)
Operating profit		428	(24)	404	504	6	510
Interest receivable and other financing income		8	2	10	7	3	10
Interest payable and other financing charges		(28)	(1)	(29)	(17)	4	(13)
Net finance charges	2	(20)	1	(19)	(10)	7	(3)
Profit before tax	3	408	(23)	385	494	13	507
Tax (charge)/credit	6	(83)	3	(80)	(67)	(3)	(70)
Profit/(loss) for the year		325	(20)	305	427	10	437

Easyjetin tase 2014-2015

Consolidated statement of financial position

	Notes	30 September 2015 £ million	30 September 2014 £ million
Non-current assets			
Goodwill	8	365	365
Other intangible assets	8	127	113
Property, plant and equipment	9	2,877	2,542
Derivative financial instruments	21	44	36
Restricted cash	12	6	9
Other non-current assets	10	130	156
		3,549	3,221
Current assets			
Trade and other receivables	11	206	200
Derivative financial instruments	21	128	53
Restricted cash	12	6	23
Money market deposits	12	289	561
Cash and cash equivalents	12	650	424
		1,279	1,261
Current liabilities			
Trade and other payables	13	(495)	(523)
Unearned revenue		(619)	(572)
Borrowings	14	(182)	(91)
Derivative financial instruments	21	(368)	(87)
Current tax payable		(43)	(53)
Provisions for liabilities and charges	16	(61)	(94)
		(1,768)	(1,420)
Net current liabilities		(489)	(159)
Non-current liabilities			
Borrowings	14	(322)	(472)
Derivative financial instruments	21	(101)	(23)
Non-current deferred income	15	(47)	(62)
Provisions for liabilities and charges	16	(165)	(147)
Deferred tax	5	(176)	(186)
		(811)	(890)
Net assets		2,249	2,172
Shareholders' equity			
Share capital	17	108	108
Share premium		659	658
Hedging reserve		(239)	(17)
Translation reserve		1	1
Retained earnings		1,720	1,422
		2,249	2,172

Easyjetin tase 2015-2016

Consolidated statement of financial position

	Notes	30 September 2016 £ million	30 September 2015 £ million
Non-current assets			
Goodwill	8	365	365
Other intangible assets	8	152	127
Property, plant and equipment	9	3,252	2,877
Derivative financial instruments	21	154	44
Restricted cash	12	7	6
Other non-current assets	10	121	130
		4,051	3,549
Current assets			
Trade and other receivables	11	217	206
Derivative financial instruments	21	268	128
Restricted cash	12	–	6
Money market deposits	12	255	289
Cash and cash equivalents	12	714	650
		1,454	1,279
Current liabilities			
Trade and other payables	13	(564)	(495)
Unearned revenue		(568)	(619)
Borrowings	14	(92)	(182)
Derivative financial instruments	21	(275)	(368)
Current tax payable		(21)	(43)
Provisions for liabilities and charges	16	(53)	(61)
		(1,573)	(1,768)
Net current liabilities		(119)	(489)
Non-current liabilities			
Borrowings	14	(664)	(322)
Derivative financial instruments	21	(49)	(101)
Non-current deferred income	15	(35)	(47)
Provisions for liabilities and charges	16	(235)	(165)
Deferred tax	5	(237)	(176)
		(1,220)	(811)
Net assets		2,712	2,249
Shareholders' equity			
Share capital	17	108	108
Share premium		659	659
Hedging reserve		24	(239)
Translation reserve		1	1
Retained earnings		1,920	1,720
		2,712	2,249

Easyjetin tase 2016-2017

Consolidated statement of financial position

	Notes	30 September 2017 £ million	30 September 2016 (restated) (note 1) £ million
Non-current assets			
Goodwill	9	365	365
Other intangible assets	9	179	152
Property, plant and equipment	10	3,525	3,252
Derivative financial instruments	22	87	154
Restricted cash	13	7	7
Other non-current assets	11	74	112
		4,237	4,042
Current assets			
Trade and other receivables	12	275	205
Derivative financial instruments	22	131	268
Money market deposits	13	617	255
Cash and cash equivalents	13	711	714
		1,734	1,442
Current liabilities			
Trade and other payables	14	(714)	(565)
Unearned revenue		(727)	(568)
Borrowings	15	(8)	(92)
Derivative financial instruments	22	(82)	(275)
Current tax payable		(35)	(16)
Provisions for liabilities and charges	17	(104)	(53)
		(1,670)	(1,569)
Net current assets/(liabilities)		64	(127)
Non-current liabilities			
Borrowings	15	(963)	(664)
Derivative financial instruments	22	(44)	(49)
Non-current deferred income	16	(25)	(36)
Provisions for liabilities and charges	17	(218)	(235)
Deferred tax	6	(249)	(237)
		(1,499)	(1,221)
Net assets		2,802	2,694
Shareholders' equity			
Share capital	18	108	108
Share premium		659	659
Hedging reserve		38	24
Translation reserve		1	1
Retained earnings		1,996	1,902
		2,802	2,694

Easyjetin rahavirtalaskelma 2015

Consolidated statement of cash flows

	Notes	Year ended 30 September 2015 £ million	Year ended 30 September 2014 £ million
Cash flows from operating activities			
Cash generated from operations	19	895	793
Ordinary dividends paid	7	(180)	(133)
Special dividends paid	7	–	(175)
Net interest and other financing charges (paid)/received		(8)	5
Net tax paid		(98)	(96)
Net cash generated from operating activities		609	394
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	9	(509)	(426)
Proceeds from sale of property, plant and equipment		–	1
Purchase of intangible assets	8	(27)	(23)
Other		4	3
Net cash used by investing activities		(532)	(445)
Cash flows from financing activities			
Net proceeds from issue of ordinary share capital		1	1
Purchase of own shares for employee share schemes		(92)	(57)
Repayment of bank loans	20	(80)	(104)
Repayment of capital element of finance leases	20	(11)	(8)
Net decrease/(increase) in money market deposits	20	277	(338)
Net decrease/(increase) in restricted cash		21	(20)
Net cash generated from/(used by) financing activities		116	(526)
Effect of exchange rate changes		33	(12)
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents		226	(589)
Cash and cash equivalents at beginning of year		424	1,013
Cash and cash equivalents at end of year	12	650	424

Easyjetin rahavirtalaskelma 2016

Consolidated statement of cash flows

	Notes	Year ended 30 September 2016 £ million	Year ended 30 September 2015 £ million
Cash flows from operating activities			
Cash generated from operations	19	724	895
Ordinary dividends paid	7	(219)	(180)
Net interest and other financing charges paid		(19)	(8)
Net tax paid		(99)	(98)
Net cash generated from operating activities		387	609
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	9	(549)	(509)
Purchase of intangible assets	8	(37)	(27)
Net decrease in money market deposits	20	45	277
Other		–	4
Net cash used by investing activities		(541)	(255)
Cash flows from financing activities			
Net proceeds from issue of ordinary share capital		–	1
Purchase of own shares for employee share schemes		(22)	(92)
Proceeds from Eurobond issue	20	379	–
Repayment of bank loans and other borrowings	20	(142)	(80)
Repayment of capital element of finance leases	20	(98)	(11)
Net decrease in restricted cash		6	21
Net cash generated from financing activities		123	(161)
Effect of exchange rate changes		95	33
Net increase in cash and cash equivalents		64	226
Cash and cash equivalents at beginning of year		650	424
Cash and cash equivalents at end of year	12	714	650

Easyjetin rahavirtalaskelma 2017

Consolidated statement of cash flows

	Notes	Year ended 30 September 2017 £ million	Year ended 30 September 2016 £ million
Cash flows from operating activities			
Cash generated from operations	20	949	724
Ordinary dividends paid	8	(214)	(219)
Interest and other financing charges paid		(30)	(26)
Interest and other financing income received		9	7
Net tax paid		(51)	(99)
Net cash generated from operating activities		663	387
Cash flows from investing activities			
Purchase of property, plant and equipment	10	(586)	(549)
Purchase of intangible assets	9	(44)	(37)
Net (increase)/decrease in money market deposits	21	(363)	45
Net proceeds from sale and operating leaseback of aircraft		115	-
Net cash used by investing activities		(878)	(541)
Cash flows from financing activities			
Purchase of own shares for employee share schemes		(10)	(22)
Proceeds from Eurobond issue	21	451	379
Repayment of bank loans and other borrowings	21	(220)	(142)
Repayment of capital element of finance leases	21	(7)	(98)
Net decrease in restricted cash		-	6
Net cash generated from financing activities		214	123
Effect of exchange rate changes		(2)	95
Net (decrease)/increase in cash and cash equivalents		(3)	64
Cash and cash equivalents at beginning of year		714	650
Cash and cash equivalents at end of year	13	711	714

Ryanair tuloslaskelma 2014-2016

Consolidated Income Statement

	Note	Year ended March 31, 2016 €M	Year ended March 31, 2015 €M	Year ended March 31, 2014 €M
Operating revenues				
Scheduled revenues	17	4,967.2	4,260.3	3,789.5
Ancillary revenues	17	1,568.6	1,393.7	1,247.2
Total operating revenues – continuing operations	17	6,535.8	5,654.0	5,036.7
Operating expenses				
Fuel and oil		(2,071.4)	(1,992.1)	(2,013.1)
Airport and handling charges		(830.6)	(712.8)	(617.2)
Route charges		(622.9)	(547.4)	(522.0)
Staff costs	18	(585.4)	(502.9)	(463.6)
Depreciation	2	(427.3)	(377.7)	(351.8)
Marketing, distribution and other		(292.7)	(233.9)	(192.8)
Maintenance, materials and repairs		(130.3)	(134.9)	(116.1)
Aircraft rentals		(115.1)	(109.4)	(101.5)
Total operating expenses		(5,075.7)	(4,611.1)	(4,378.1)
Operating profit – continuing operations		1,460.1	1,042.9	658.6
Other income/(expense)				
Gain on disposal of available for sale financial asset	4	317.5	—	—
Finance expense	20	(71.1)	(74.2)	(83.2)
Finance income		17.9	17.9	16.5
Foreign exchange (loss)		(2.5)	(4.2)	(0.5)
Total other income/(expenses)		261.8	(60.5)	(67.2)
Profit before tax		1,721.9	982.4	591.4
Tax expense on profit on ordinary activities	12	(162.8)	(115.7)	(68.6)
Profit for the year – all attributable to equity holders of parent		1,559.1	866.7	522.8

Ryanair tuloslaskelma 2017

Consolidated Income Statement

		Year ended March 31, 2017	Year ended March 31, 2016	Year ended March 31, 2015
	Note	€M	€M	€M
Operating revenues				
Scheduled revenues	17	4,868.2	4,967.2	4,260.3
Ancillary revenues	17	1,779.6	1,568.6	1,393.7
Total operating revenues – continuing operations	17	<u>6,647.8</u>	<u>6,535.8</u>	<u>5,654.0</u>
Operating expenses				
Fuel and oil		(1,913.4)	(2,071.4)	(1,992.1)
Airport and handling charges		(864.8)	(830.6)	(712.8)
Route charges		(655.7)	(622.9)	(547.4)
Staff costs	18	(633.0)	(585.4)	(502.9)
Depreciation	2	(497.5)	(427.3)	(377.7)
Marketing, distribution and other		(322.3)	(292.7)	(233.9)
Maintenance, materials and repairs		(141.0)	(130.3)	(134.9)
Aircraft rentals		(86.1)	(115.1)	(109.4)
Total operating expenses		<u>(5,113.8)</u>	<u>(5,075.7)</u>	<u>(4,611.1)</u>
Operating profit – continuing operations		<u>1,534.0</u>	<u>1,460.1</u>	<u>1,042.9</u>
Other income/(expense)				
Gain on disposal of available for sale financial asset	4	—	317.5	—
Finance expense	20	(67.2)	(71.1)	(74.2)
Finance income		4.2	17.9	17.9
Foreign exchange (loss)		(0.7)	(2.5)	(4.2)
Total other income/(expenses)		<u>(63.7)</u>	<u>261.8</u>	<u>(60.5)</u>
Profit before tax		<u>1,470.3</u>	<u>1,721.9</u>	<u>982.4</u>
Tax expense on profit on ordinary activities	12	(154.4)	(162.8)	(115.7)
Profit for the year – all attributable to equity holders of parent		<u>1,315.9</u>	<u>1,559.1</u>	<u>866.7</u>

Ryanair tase 2014-2016

Consolidated Balance Sheet

	Note	At March 31, 2016 €M	At March 31, 2015 €M	At March 31, 2014 €M
Non-current assets				
Property, plant and equipment	2	6,261.5	5,471.1	5,060.3
Intangible assets	3	46.8	46.8	46.8
Available for sale financial assets	4	—	371.0	260.3
Derivative financial instruments	5	88.5	554.5	0.4
Total non-current assets		6,396.8	6,443.4	5,367.8
Current assets				
Inventories	6	3.3	2.1	2.5
Other assets	7	148.5	138.7	124.2
Current tax	12	—	0.8	1.1
Trade receivables	8	66.1	60.1	58.1
Derivative financial instruments	5	269.1	744.4	16.7
Restricted cash	9	13.0	6.7	13.3
Financial assets: cash > 3 months		3,062.3	3,604.6	1,498.3
Cash and cash equivalents		1,259.2	1,184.6	1,730.1
Total current assets		4,821.5	5,742.0	3,444.3
Total assets		11,218.3	12,185.4	8,812.1
Current liabilities				
Trade payables		230.6	196.5	150.0
Accrued expenses and other liabilities	10	2,112.7	1,938.2	1,561.2
Current maturities of debt	11	449.9	399.6	467.9
Current tax	12	20.9	—	—
Derivative financial instruments	5	555.4	811.7	95.4
Total current liabilities		3,369.5	3,346.0	2,274.5
Non-current liabilities				
Provisions	13	149.3	180.8	133.9
Derivative financial instruments	5	111.6	73.4	43.2
Deferred tax	12	385.5	462.3	368.6
Other creditors	14	32.5	55.8	90.4
Non-current maturities of debt	11	3,573.1	4,032.0	2,615.7
Total non-current liabilities		4,252.0	4,804.3	3,251.8
Shareholders' equity				
Issued share capital	15	7.7	8.7	8.8
Share premium account	15	719.4	718.6	704.2
Other undenominated capital		2.3	1.3	1.2
Retained earnings		3,166.1	2,706.2	2,465.1
Other reserves	16	(298.7)	600.3	106.5
Shareholders' equity		3,596.8	4,035.1	3,285.8
Total liabilities and shareholders' equity		11,218.3	12,185.4	8,812.1

Ryanair tase 2017

Consolidated Balance Sheet

	Note	At March 31, 2017 €M	At March 31, 2016 €M	At March 31, 2015 €M
Non-current assets				
Property, plant and equipment	2	7,213.8	6,261.5	5,471.1
Intangible assets	3	46.8	46.8	46.8
Available for sale financial asset	4	—	—	371.0
Derivative financial instruments	5	23.0	88.5	554.5
Total non-current assets		7,283.6	6,396.8	6,443.4
Current assets				
Inventories	6	3.1	3.3	2.1
Other assets	7	222.1	148.5	138.7
Current tax	12	—	—	0.8
Trade receivables	8	54.3	66.1	60.1
Derivative financial instruments	5	286.3	269.1	744.4
Restricted cash	9	11.8	13.0	6.7
Financial assets: cash > 3 months		2,904.5	3,062.3	3,604.6
Cash and cash equivalents		1,224.0	1,259.2	1,184.6
Total current assets		4,706.1	4,821.5	5,742.0
Total assets		11,989.7	11,218.3	12,185.4
Current liabilities				
Trade payables		294.1	230.6	196.5
Accrued expenses and other liabilities	10	2,257.2	2,112.7	1,938.2
Current maturities of debt	11	455.9	449.9	399.6
Current tax	12	2.9	20.9	—
Derivative financial instruments	5	1.7	555.4	811.7
Total current liabilities		3,011.8	3,369.5	3,346.0
Non-current liabilities				
Provisions	13	138.2	149.3	180.8
Derivative financial instruments	5	2.6	111.6	73.4
Deferred tax	12	473.1	385.5	462.3
Other creditors	14	12.4	32.5	55.8
Non-current maturities of debt	11	3,928.6	3,573.1	4,032.0
Total non-current liabilities		4,554.9	4,252.0	4,804.3
Shareholders' equity				
Issued share capital	15	7.3	7.7	8.7
Share premium account	15	719.4	719.4	718.6
Other undenominated capital		2.7	2.3	1.3
Retained earnings		3,456.8	3,166.1	2,706.2
Other reserves	16	236.8	(298.7)	600.3
Shareholders' equity		4,423.0	3,596.8	4,035.1
Total liabilities and shareholders' equity		11,989.7	11,218.3	12,185.4

Ryanair rahavirtalaskelma 2014-2016

Consolidated Statement of Cash Flows

	Year ended March 31, 2016 €M	Year ended March 31, 2015 €M	Year ended March 31, 2014 €M
Operating activities			
Profit after tax	1,559.1	866.7	522.8
Adjustments to reconcile profit after tax to net cash provided by operating activities			
Depreciation	427.3	377.7	351.8
Retirement costs	0.2	0.2	(1.2)
Tax expense on profit on ordinary activities	162.8	115.7	68.6
Share-based payments charge	5.9	0.5	1.9
(Increase)/decrease in inventories	(1.2)	0.4	0.2
(Increase) in trade receivables	(6.0)	(2.0)	(2.0)
(Increase) in other current assets	(11.2)	(12.3)	(56.6)
Increase in trade payables	34.1	46.5	11.7
Increase in accrued expenses	175.0	364.4	220.7
(Decrease) in other creditors	(23.3)	(34.6)	(37.4)
(Decrease)/increase in provisions	(31.8)	44.0	(2.7)
Gain on disposal of available for sale financial asset	(317.5)	—	—
Decrease/(increase) in finance income	1.4	(2.2)	0.1
(Decrease)/increase in finance expense	(1.0)	12.8	(0.9)
Income tax paid	(127.5)	(88.4)	(32.4)
Net cash provided by operating activities	<u>1,846.3</u>	<u>1,689.4</u>	<u>1,044.6</u>
Investing activities			
Capital expenditure (purchase of property, plant and equipment)	(1,217.7)	(788.5)	(505.8)
Disposal of available for sale asset	398.1	—	—
(Increase)/decrease in restricted cash	(6.3)	6.6	11.4
Decrease/(increase) in financial assets: cash > 3 months	542.3	(2,106.3)	795.1
Net cash (used in)/provided by investing activities	<u>(283.6)</u>	<u>(2,888.2)</u>	<u>300.7</u>
Financing activities			
Net proceeds from shares issued	0.8	14.4	16.4
Shareholder returns	(1,104.0)	(632.3)	(481.7)
Proceeds from long term borrowings	—	1,690.9	—
Repayments of long term borrowings	(384.9)	(419.7)	(390.8)
Net cash (used in)/provided by financing activities	<u>(1,488.1)</u>	<u>653.3</u>	<u>(856.1)</u>
Increase/(decrease) in cash and cash equivalents	74.6	(545.5)	489.2
Cash and cash equivalents at beginning of year	1,184.6	1,730.1	1,240.9
Cash and cash equivalents at end of year	<u>1,259.2</u>	<u>1,184.6</u>	<u>1,730.1</u>

Ryanair rahavirtalaskelma 2017

Consolidated Statement of Cash Flows

	Year ended March 31, 2017 €M	Year ended March 31, 2016 €M	Year ended March 31, 2015 €M
Operating activities			
Profit after tax	1,315.9	1,559.1	866.7
Adjustments to reconcile profit after tax to net cash provided by operating activities			
Depreciation	497.5	427.3	377.7
Retirement costs	—	0.2	0.2
Tax expense on profit on ordinary activities	154.4	162.8	115.7
Share-based payments charge	5.7	5.9	0.5
Decrease/(increase) in inventories	0.2	(1.2)	0.4
Decrease/(increase) in trade receivables	11.8	(6.0)	(2.0)
Increase in other current assets	(76.0)	(11.2)	(12.3)
Increase in trade payables	63.5	34.1	46.5
Increase in accrued expenses	144.7	175.0	364.4
Decrease in other creditors	(20.1)	(23.3)	(34.6)
(Decrease)/increase in provisions	(11.0)	(31.8)	44.0
Gain on disposal of available for sale financial asset	—	(317.5)	—
Decrease/(increase) in finance income	2.4	1.4	(2.2)
(Decrease)/increase in finance expense	(0.2)	(1.0)	12.8
Income tax paid	(161.6)	(127.5)	(88.4)
Net cash provided by operating activities	<u>1,927.2</u>	<u>1,846.3</u>	<u>1,689.4</u>
Investing activities			
Capital expenditure (purchase of property, plant and equipment)	(1,449.8)	(1,217.7)	(788.5)
Disposal of available for sale asset	—	398.1	—
Decrease/(increase) in restricted cash	1.2	(6.3)	6.6
Decrease/(increase) in financial assets: cash > 3 months	157.8	542.3	(2,106.3)
Net cash used in investing activities	<u>(1,290.8)</u>	<u>(283.6)</u>	<u>(2,888.2)</u>
Financing activities			
Net proceeds from shares issued	—	0.8	14.4
Shareholder returns	(1,017.9)	(1,104.0)	(632.3)
Proceeds from long term borrowings	793.4	—	1,690.9
Repayments of long term borrowings	(447.1)	(384.9)	(419.7)
Net cash (used in)/provided by financing activities	<u>(671.6)</u>	<u>(1,488.1)</u>	<u>653.3</u>
(Decrease)/increase in cash and cash equivalents	<u>(35.2)</u>	<u>74.6</u>	<u>(545.5)</u>
Cash and cash equivalents at beginning of year	1,259.2	1,184.6	1,730.1
Cash and cash equivalents at end of year	<u>1,224.0</u>	<u>1,259.2</u>	<u>1,184.6</u>
Included in the cash flows from operating activities for the year are the following amounts:			
Interest income received	6.6	19.3	15.7
Interest expense paid	(69.5)	(70.9)	(62.9)